

Ladonja

VJERSKI INFORMATIVNO-KULTURNI LIST | BR. 1/408 | GODINA XXXIX | CIJENA 10 KN

SJEĆANJ 2020.

Sv. Ivan Bosco - apostol mladih

Poštovani čitatelji,

iza nas su lijepi i sadržajni božićni blagdani i već smo ozbiljno zakoračili u novu, 2020., godinu.

Ovih nam dana Crkva stavlja pred oči nekoliko važnih i sadržajnih blagdana. Pri kraju mjeseca siječnja slavimo blagdan Obraćenja sv. Pavla, koji nas prisjeća da smo i mi pozvani, odnosno još bolje rečeno, da smo na putu obraćenja, upravo zato da ne bismo pomislili kako je ta poruka upućena drugima, a ne nama. Početkom veljače, međutim, slavimo blagdan Svjećnice ili Prikazanja Gospodnjega, koji nas poziva da još jednom prepoznamo važnu poruku Božića i božićnih blagdana, a to je vjera da je Isus Krist za nas kršćane pravo Svjetlo i da smo stoga i mi koji ga nastojimo slijediti u svome životu, pozvani biti svjetlo jedni drugima.

Pete nedjelje kroz godinu, međutim, čitamo Evanđelje po Mateju, u kome nam evanđelist Matej prenosi

IMPRESUM

Pokrenuo Antun Hek, od lipnja do listopada 1972. listić – prilog obiteljskog časopisa Kana, samostalno izlazi od Božića 1981.

Osnivač:

Biskupski ordinarijat Porečke i Pulske biskupije

Glavni urednik: Vilim Grbac

Uredništvo: Blaž Bošnjaković, Danijela Fattorich, David Gortan, Vilim Grbac, Tomislav Milohanić, Željko Mrak, s. Terezija Pavić, Nela Peteh

Adresa uredništva:

Dobrilina 6, 52000 Pazin, tel: 052/624-342

ladonja@biskupija-porecko-pulska.hr

List izlazi 12 puta godišnje

Grafičko oblikovanje i priprema: David Ivić

Tisak/Nakladnik

JOSIP TURČINOVĆ d.o.o.

Dobrilina 6, PAZIN

Broj i naziv ziro računa:

ISTARSKA KREDITNA BANKA UMAG d. d.

IBAN: HR7023800061147003243

Update iz inozemstva izvršiti na:

JOSIP TURČINOVĆ d.o.o.

Dobrilina 6, PAZIN

IBAN: HR7023800061147003243

BIC/SWIFT: ISKBHR2X

UDK ISSN

282 : 379.8

ISSN 1330-5018

Naslovница: Kip don Bosca u Pastoralnom

centru Don Bosco u Rovinju

Poledina: Fotografija snimljena na pješačkoj stazi Grdoselo - Malenica - Zelengrad.

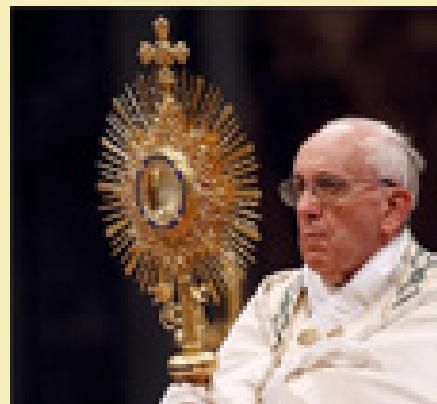
veoma važne Isusove riječi. Skoro bismo mogli reći da je to srž i bit poslanja nas kršćana. Isus govori svojim učenicima: „Vi ste sol zemlje. Ali ako sol obljetavi, čime će se ona osoliti?“ Zanimljivo, Isus nije rekao: „Bilo bi dobro da budete sol zemlje“, već: „Vi to jeste“, ovakvi kakvi jeste, ne idealni ni savršeni, ali sol ste zemlje. To su dakako riječi koje i nas ohrabruju jer ni mi nismo ni idealni ni savršeni, a ipak smo pozvani biti sol svijeta. Svi mi dobro znamo što znači sol u svagdašnjem životu. Sol daje okus jelu. I kršćanin je pozvan svojim životom dati okus vremenu i svijetu u kome živi. Pozvan je doprinositi da taj svijet bude bolji. Znamo da sol također čuva namirnice od propadanja, doprinosi hrani da bude trajna i kvalitetna. Zar nije uloga kršćana da živeći prave vrijednosti, doprinose kvalitetnjem i ispravnijem životu, životu koji se prenosi u vječnost i koji ne prestaje? Ali da bi mogla ispuniti tu svoju zadaću, sol mora biti zdrava i kvalitetna. Stoga možda nije uvijek najvažnije koliko ima te soli, što je nama često važno, već je puno važnije pitanje je li ta sol ispravna. Kao što sol nije svrha samoj sebi, sama je za sebe gotovo nejestiva, tako i

kršćani ne žive samo za sebe i radi sebe, već se troše poput soli, da bi ovaj svijet bio bolji. Kada Isus govori učenicima „vi ste svjetlost svijeta“, podsjeća ih da nisu svjetlo samo za sebe, već da svojim primjerom svjetle drugima „Tako neka svjetli vaša svjetlost pred ljudima da vide vaša dobra djela i slave Oca vašega koji je na nebesima.“ Poštovani čitatelji, u novije vrijeme gotovo da nema nijednog susreta u našim crkvama a da se ne pojavi netko tko svjedoči o svom obraćenju i novom životu u vjeri. To dakako može biti korisno, posebno ako mladi u tome vide dobar primjer. Ali zar ne bi bilo bolje da o nama svjedoče naša djela, naš novi život o kome će drugi govoriti i svjedočiti jer su u nama prepoznali pravi primjer požrtvovnosti, služenja, dobrote i ljubavi?

Vjerujem da to ustvari znači biti prava sol zemlje i da to znači biti svjetlo. Zar nisu današnjem svijetu i ljudima oko nas upravo danas najpotrebniji zdrava sol i pravo svjetlo kako bi i ovaj svijet i ovo vrijeme „slavili Oca koji je na nebesima“. Poštovani čitatelji, neka upravo to bude naše kršćansko poslanje u danima i u vremenu koje je pred nama.

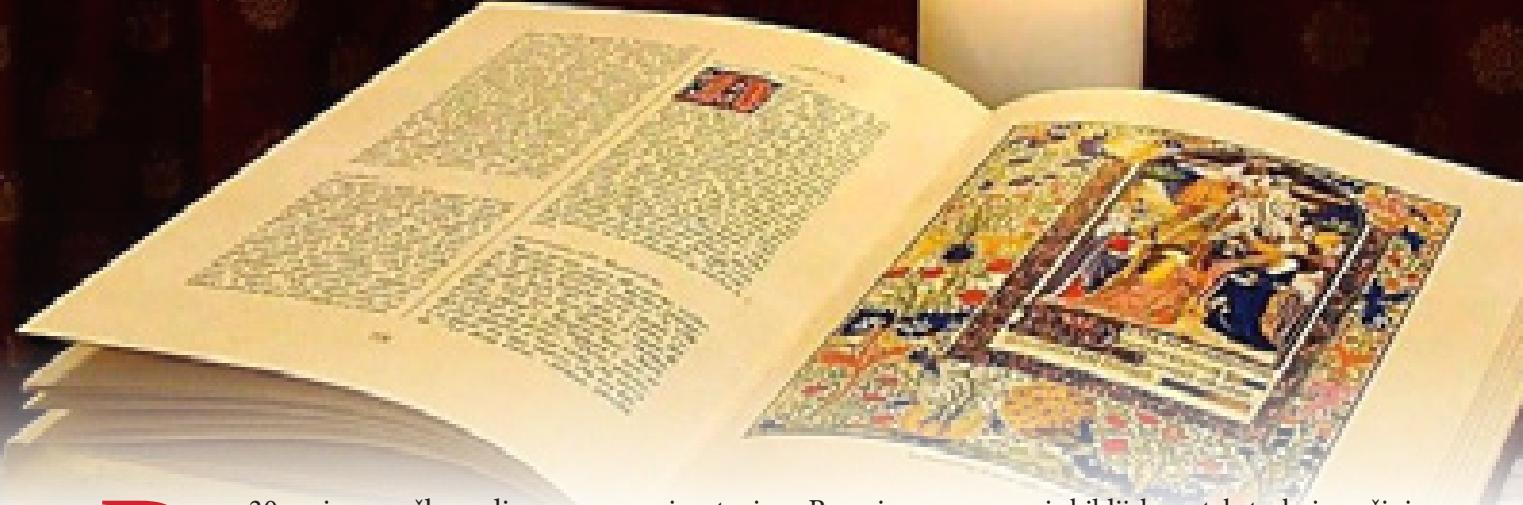
Klanjati se znači staviti Gospodina u središte

Ako budemo u stanju kleknuti pred Isusom, pobijedit ćemo napast da svatko ide svojim putom – istaknuo je papa Franjo 6. siječnja 2020. u svojoj homiliji misnog slavlja svetkovine Bogojavljenja i dodao – Zapravo, klanjati se znači izlazak iz najvećega robovanja, onog samom sebi. Klanjati se znači staviti Gospodina u središte kako ne bismo više bili usredotočeni na sebe, dati pravi poredak stvarima, a prvo mjesto prepustiti Bogu. Klanjati se znači staviti Božje planove ispred moga vremena, mojih prava i mojega prostora. To je prihvaćanje nauka iz Svetoga pisma: „Gospodinu, Bogu svom se klanjam...“ (Mt 4,10).

Izvor: Vatican News

Nedjelja Božje Riječi

Dana 30. rujna prošle godine papa Franjo posebnim je pismom, pod naslovom „Aperuit illi“, ustanovio Nedjelju Božje riječi te odredio da se ima slaviti treće nedjelje vremena kroz godinu. Ove se godine Nedjelja Božje riječi obilježava po prvi put, i to 26. siječnja, na samom završetku molitvene osmene za jedinstvo kršćana.

Naslov dokumenta latinski je prijevod teksta iz Lukina evanđelja (Lk 24,45), iz odlomka u kojem nam Luka opisuje susret Isusa s učenicima nakon njegova uskrsnuća. *Aperuit illis* doslovno znači „otvorio je njima“: Gospodin im je otvorio um kako bi razumjeli Pisma. Iako su bili Isusovi svjedoci i susreli su ga već uskrsla, učenici ga još uvijek nisu razumjeli i nisu mogli prodrijeti u dubinu Sv. pisma koje je o Kristu govorilo. Bila im je potrebna Božja svjetlost kako bi razumjeli sve te događaje. I dobili su je – u trenutku kad Isus pred njima lomi kruh, oni ga prepoznaju, a on im otvara um i srce. Radi se o jedinstvenu iskustvu, koje iz temelja mijenja njihov život – njihov um i srce obasjavaju jasnoća, dubina i snaga Božje riječi.

I mi smo poput prvih Isusovih učenika ponekad slijepi pokraj zdravih očiju: pred Isusom i pred Božjom Riječi može nam se dogoditi da ništa ne vidimo i ništa ne razumijemo. To nam se zapravo redovito događa kad pokušamo protumačiti Svetu pismo ili bilo što u svezi s Isusovim životom, a isto-

vremeno izostavimo Boga iz svoga vidokruga. Ako nismo otvoreni Duhu Svetomu, ako srce ne traži Boga, za nas će Biblija ostati nerazumljiva i zatvorena knjiga, kao što je zatvoreno i naše srce.

Bibliju otvara i čini razumljivom – samo Bog. Ljudsko umovanje nikad nije dovoljno. Zašto je to tako, možemo se zapitati. Odgovor je jednostavan. Biblija je nastala po Božjem nadahnucu, Duh Sveti na nama nedokučiv način potaknuo je različite ljude da zapišu svoje iskustvo vjere. Po Božjem nadahnucu ljudi su pisali – s namjerom da svoje iskustvo vjere prenesu drugomu. I tako je, riječ po riječ, stranicu po stranicu, napisana Biblija – kao ti-sučljeto svjedočanstvo tisuća ljudi o tome što je Bog učinio u njihovu životu.

Dakle, Biblija, Sвето pismo, nastaje jer Bog potiče ljude da pišu. A njihove nadahnute riječi svoj cilj ispunjavaju kad čitatelju otvaraju put prema Bogu. Biblija je sveta knjiga jer je od Boga došla, o Bogu govorii Bogu nas u konačnici i privodi.

I kao što svaki pisac najbolje razumije tekst koji je sam napisao, tako je i sadržaj Svetoga pisma razumljiv prije svega onomu koji ga je nadahnuo, a to je Bog. Zato bez Božjega nadahnucu nema ni razumijevanja. No do toga se razumijevanja ne dolazi nekim čarobnim postupkom ili magičnom formulom, već putem razmatranja, promišljanja, analize, duboka studi-

ranja biblijskoga teksta, koje počinje i završava s molitvom. Jer isti Duh koji je nadahnuo Bibliju, daruje se i nama, da i mi po njegovim darovima mudrosti, razuma, pobožnosti, znanja – proniknemo u dubinu Božje riječi.

Molitva i kritičko promišljanje dva su stupa u pristupu Svetom pismu. Nedjelja Božje riječi poziva nas da ponovno postavimo Bibliju u središte svoga vjerničkog života, kao Euharistiju. Štoviše, crkveni su oci poticali vjernike da se hrane na dva stola Božje riječi: na stolu Svetoga pisma i na Euharistiji, stolu utjelovljene Božje riječi.

Riječ je Božja djelotvorna, ona u nama nešto čini i potiče nas da s drugima dijelimo nadu koju sadrži. No istovremeno nas Božja riječ može i ožalostiti jer ponekad ju je teško živjeti dosljedno, a još je teže osjetiti da drugi odbacuju tu Riječ. I tada je potrebno ponovno joj se vraćati kako bi hranila naš odnos s Bogom i s bližnjima – napisao je Papa u navedenom dokumentu.

I na kraju sjetimo se još jednoga snažnog teksta iz Lukina evanđelja (Lk 11,27-28). Netko je u Isusovoj prisutnosti uzviknuo: „Blažena utroba koja te nosila i prsi koje si sisao“, aludirajući pritom na Isusovu majku Mariju. Isus je uzvratio: „Još blaženiji oni koji slušaju riječ Božju i čuvaju je!“ Slušati riječ Božju, čuvati je i ispunjavati – najuzvišeniji je poziv koji Bog ima za svakoga čovjeka.

Talijanskom okupacijom Istre nakon I. svjetskog rata te progonom hrvatskih svećenika sa župa i zatvaranjem hrvatskih škola dolazi u određenim mjestima do slabljenja vjerskoga života. Takva se sudbina dogodila i u župi Baderna gdje su se mnogi ljudi udaljili od Crkve, ne zato što nisu voljeli svoju Crkvu i željeli biti vjernici, nego zbog svećenika koji je bio stranac (Talijan) i nije znao hrvatski jezik. Nakon dvaju desetljeća u takvu sredinu ujesen 1943. godine za župnika dolazi vlč. Miroslav Bulešić. Uz mnoge župne aktivnosti nastojat će u svojim propovijedima i nagovorima potaknuti ljude na molitvu.

Ovdje donosimo propovijed na temu molitve koju je bl. Miroslav održao na „11. nedjelju po Dušovima“ (1944.). Te se nedjelje u Markovu evanđelju čitala poznata zgoda kako je Isus svojom božanskom moći čudesno izlijecio gluha mucavca. Vlč. Miroslav započeo je svoj govor navodeći riječi evanđelista Marka:

„I odmah mu se otvoriše uši i razdriješi se spona jezika te stane govoriti razgovjetno, pravo...“ (Mk 7,35)

Bog nam je dao moć govora zato da ga iskoristimo na onaj način, kako Bog hoće. Vidimo kada pravo ne govorimo: Mi ne govorimo pravo onda kada izrečemo što protiv Boga, našeg Stvoritelja – kao što je kletva ili protiv brata svojega, kao što je uvreda.

A mi pravo govorimo kada Boga hvalimo, častimo, slavimo. Kad našim riječima, koje odgovaraju našem nutarnjem raspoloženju, priznajemo Boga za svojeg Vrhovnog Gospodara kojemu služimo, kojega volimo. A

Bl. Miroslav Bulešić – odgajatelj u molitvi

kada to činimo? Kad se Bogu molimo. Molitva je svako djelo učinjeno Bogu na čast, bilo tjelesno ili duševno. Molitva je uzdizanje našeg razuma ili pameti k Bogu. Molitva je tada kad se čovjek udalji od ovozemaljskih stvari i od ljudi te se uzdiže Bogu i snjime razgovara... Ta molitva može biti i samo unutarnja, ali i izvanjska; ova se pokazuje u „formulama“, obrascima. Možemo imati posebne načine ili obrasce molitve, kao što je ona prekrasna formula, čista molitva, koju nas je naučio sam Isus Krist: „Oče naš, koji jesi na nebesima...“

Bog je stvorio tijelo i dušu. Oboje moraju Bogu služiti pa bilo gdje se nalazili i bilo u kakvom su poslu. A da to može imati jednu svrhu treba to izraziti, usmjeriti te imati uvijek tu dobru nakanu. – Moli zato ona siromašna žena, koja se u svojem siromaštву muči i radu za svoju obitelj, koju uzdržava i odgaja za Boga; moli onaj ratar na polju kada to Bogu prikazuje; moli onaj bolesnik na svojoj postelji, kada Bogu prikazuje svoje trpljenje. – I najsitnije djelo naše, ako je k Bogu upravljen, ima vrijednost te postaje molitva. Dakle, treba da je prisutna nakanu! – Kada možemo izraziti tu svoju nakanu? Na početku svakog dana. A kako? „Sve što budem danas činio, neka bude Tebi na čast!“ – To je lako i svatko od nas može to učiniti. Od tada cijelo naše djelovanje jest uređeno i određeno za službu Božju. Sveti Pavao poručuje. „Ili jeli, ili pili, ili drugo što činili, sve na slavu Božju činite.“ (1 Kor 10,31). Razumije se: Bogu je na čast samo ono što je dobro!

Za koga se moliti? – Za sebe najprije. A i za druge! Za našeg bližnjega. Za onoga koji je dobar, ali i za onoga koji je zao. Da li pomaže naša molitva? – Sve je obećano molitvi: „Ištite i dat će vam se! Tražite i naći ćete! Kucajte i otvorit će vam se! Doista, tko god ište prima; i tko traži nalaže; i onomu koji kuca otvorit će se“ (Mt 7,7). – Potrebno je da se molitva

upravlja osobito za one koji ne služe Bogu: za grješnike. Da se zadovolji za njihov grijeh i da se izmoli milost obraćenja i spasenja. – Molimo i molimo!

Što može molitva učinjena za drugog dokazuje nam ovaj primjer.

– Milosrdna sestra se je u svojim svagdanjim molitvama sjećala studenata, i u vrijeme mature molila se za matrante, da bi oni izabrali ono zvanje na koje ih Bog zove. – Mladi K. je dovršio svoju maturu, te se je dao na zabavu, na izlete da se tako općine (izivi), nakon tolikog i teškog rada u naukama.

– Nakana mu je bila postati odvjetnik. – Jedne večeri je imao, rekao bih, jedno viđenje i vidi jedan obraz, čije se usne miču u nešto šaputaju, vidi i dvije ruke sklopljene u molitvi. Neke promjene osjetio je u sebi, povuče se u kuću i tu promatrao i prosuđivao o svome zvanju. Odluči pustiti svijet i ići u sjemenište: potom svećenik i biskup. – Kao biskup misio je jednog jutra u samostanu redovnica. Kod pričešćivanja prepoznao je u jednoj milosrdnoj sestri onaj obraz koji je bio davno video one večeri. – Nakon mise htio je govoriti s redovnicama. No nedostajala je jedna, koja je bila u kuhinji. – Bila je baš ona koja se je (davne večeri) za nj molila. – Vidite koliko može molitva, koju jedan za drugog k Bogu uzdižemo!

Bl. Miroslav nije samo revno o molitvi govorio, poticao ljude na molitvu nego se osobno zauzeto molio. Prije same mučeničke smrti, prema svjedočanstvu mons. Jakova Ukmara, bl. Miroslav pobožno je slavio svetu misu. Slaveći 100. obljetnicu rođenja bl. Miroslava i mi smo pozvani moliti se njegovu zagovoru da se Bog po njemu proslavi i podari nam čudo kako bi mogao biti proglašen svetim. Molimo se zagovoru bl. Miroslava da nas zagovara u našim potrebbama.

Dvolična ljubav prema narodu

Iza nas su predsjednički izbori. Prethodila im je predizborna promidžba koja zaista nije često bila u duhu Božića. Svjedočili smo više međusobnim prepirkama raznih kandidata negoli nekakvom pozitivnom razmišljanju o tome što bi i kako budući predsjednik ili predsjednica trebali postupati s ciljem ostvarenja općega dobra. Malo je toga što rečeno ili obećano, realno ostvarivo. Bilo je previše populizma, govorenja s ciljem da se „omile“ biračima i steknu njihove simpatije. Bilo je tu kandidata kojima nije u prvom planu bila briga za opće dobro nego isključivo provokacija. Bilo je i onih, zapravo većina njih, koji su znali da ne mogu uspjeti, ali im je cilj bio izaći u javnost ne toliko jasnim idejama, koliko prikazati javnosti svoje pretjerano nebulozne ideje na koje se u normalnom životu nitko ne bi ni osvrnuo. Njihovi su nastupi više naginjali tome da kod ljudi izazovu nekakav „šok“. Bilo je jasno da većina građana takve ideje neće prihvati ni glasovima nagraditi.

Populistička promidžba

Tri su kandidata dobila najviše glasova, što se moglo i predvidjeti. No, samo je njih dvoje ušlo u drugi krug. I tek smo tada svjedočili sučeljavanjima dvoje kandidata gdje je bilo još jasnije kako je glavni cilj sučeljavanja pronaći neke mrlje kod protukandidata. Bilo je jasno da kandidati smatraju kako te stvarne ili izmišljene mrlje kod protukandidata mogu uvjeriti javnost u vlastitu neporočnost i sposobnost stajanja na čelu države. To je također izuzetno populistički pristup koji odavno u Hrvatskoj postoji u nekim tiskanim medijima, ali nije primjeren govoru nekoga tko teži biti glavna osoba u državi. Zapravo

je ostalo nejasno u čemu će se novi predsjednik ili predsjednica razlikovati od svoga protukandidata, gdje će se dogoditi nekakav napredak u odnosu na prošlost. Kada jedan kandidat na pitanje što će pozitivnoga preuzeti od svoga prethodnika odgovori jednostavno: „Ništa!“, to zaista zvuči populistički. Iza toga ne stoji nikakvo preciznije objašnjenje, nabranje toga svega „negativnoga“, a još smo manje doznali što će to konkretnije biti „potpuno družačije“. Protiv smo populizma, ali se populistički ponašamo i kada se radi o najvišim funkcijama u državi. Svojevrsno je to podcenjivanje građana koji to gledaju ili slušaju.

Bojkot glasovanja?

Pravi „biser“, međutim, čuli smo od kandidata koji je bio treći po broju glasova i nije ušao u drugi krug. Naime, od čovjeka koji teži stati na čelu države, najmanje bismo očekivali da nije sposoban časno podnijeti poraz, da on građane potiče neka u drugom krugu glasačke lističe učine nevažećim. Zaokružiti broj „tri“, uz napomenu „narod“, vrhunac je nedemokratičnosti. Uz stalna dokazivanja velike ljubavi prema narodu, istovremeno se narod potiče da bojkotira izbore. Takav jasni i javni poziv na bojkot izbora ne vjerujem da se ikada mogao čuti od osamostaljenja Hrvatske. I da stvar bude gora, mnogi su građani taj apel poslušali. Bilo je preko 90 000 nevažećih glasačkih listića. Sasvim bi bilo dovoljno i prihvatljivo pozvati ljudi neka glasuju po svojoj savjesti ili za onoga tko im je u uvjerenjima bliži ili u kojega imaju veće povjerenje. Znači li to da poziv nekog kandidata „izidite svi na izbore“ vrijedi samo ako on smatra da upravo on mora pobijediti? Zaista premalo i neprimjeren za nekoga tko uop-

če teži biti neka moralna vertikala hrvatskoga naroda. Nadam se samo da nećemo više morati slušati takvo omalovažavanje važnosti glasovanja za koje se opravdano tvrdi da bi trebalo biti „festival demokracije“.

Karijerizam kao guba

Crkva vrednuje dostignuća demokracije pa sukladno tome i ishod glasovanja. Naravno da ne podržava nikakvo manipuliranje glasovanjem. Ako tako žustro nadležne službe ove države reagiraju kada netko, možda pod utjecajem alkohola, na biralištu izgovori neku neprimjerenu riječ, morale bi se pobrinuti da netko, pogotovo kada se radi o službenoj osobi, u budućnosti javno ne poziva na bojkot izbora. Ako je udruzi „U ime obitelji“ zabranjeno pratiti izbore jer se, navodno, udruga priklonila jednom od kandidata, onda je još gore ako netko poziva lude da ne glasuju ni za jednoga kandidata. U protivnom sav naš trud nagovaranja kako bi ljudi masovnije izišli na izbore i time dokazali svoju brigu za ovaj narod i ovu državu, pada u vodu. Kada se narod voli, onda ga se voli bezuvjetno. Ako netko voli narod samo ako taj narod baš njega želi imati na čelu države, onda je ta ljubav dvolična i ne može se zapravo zvati ljubavlju. Papa Franjo usporedio je karijerizam u Crkvi s bolešću gube. Nije puno drugačije ni s karijerizmom u političkom nadmetanju.

Božićno primanje u Biskupijskom ordinarijatu u Poreču

Božićno čestitanje u porečkom Biskupijskom ordinarijatu održano je u subotu, 21. prosinca.

Uime svećenika, redovnika i redovnica koji djeluju na području Porečke i Puliske biskupije čestitke porečkom i pulskom ordinariju mons. dr. Draženu Kutleši, biskupu u miru mons. Ivanu Milovanu te svim predstavnicima županijskih, gradskih i općinskih vlasti na području Porečke i Puliske biskupije izrazio je generalni vikar Biskupije mons. Vilim Grbac. On je ujedno zahvalio na tom prijemu koje nas, rekao je generalni vikar, svake godine podsjeća na zajedništvo, podsjeća nas da smo pozvani jedni drugima podijeliti poštovanje i razumijevanje, da smo to pozvani činiti najprije mi međusobno, a onda i s onima koji su nam povjereni. Izrazio je radost što na tom skupu nazoče i predstavnici civilnih vlasti. „Sa zahvalnošću na svemu dobrome što ste činili i nastojali činiti vodeći našu Porečki i Pulsku biskupiju, želim Vam doista puno Božjega blagoslova u sljedećoj godini, u kojoj će se naša biskupija posebno spomenuti 100. obljetnice rođenja bl. Miroslava Bulevića te se nadamo da će nam on biti primjer i uzor da svi mi, svatko u svome pozivu i zvanju, što bolje ispunjamo svoje zvanje i svoj poziv koji smo od Boga primili i da će to biti na dobrobit naših župa i naših župnih

zajednica, ali i naše Porečke i Puliske biskupije“, istaknuo je mons. Grbac.

Obnašatelj dužnosti istarskoga župana Fabrizio Radin u svome je obraćanju istaknuo: „Od svih prigoda u kojima sam se dosad obraćao javnosti kao obnašatelj dužnosti istarskoga župana, ova mi je možda najdraža jer smatram, gospodine biskupe, da smo na istome zadatku, za nas je centralni čovjek i opće dobro Porečke i Puliske biskupije i naše Istre. Radimo na istome zadatku, surađujemo jako dobro i namjera-vamo surađivati i dalje. Vjerujem da ćemo u tome imati uspjeha i naredne godine, kad nas očekuju konkretni zadaci, dovršetak hospicija u Puli, hospicija koji se gradi zahvaljujući Vašoj inicijativi i bri-zi i koji će funkcionirati i uz naše skromno, ali od srca, sudjelovanje, sudjelovanje Istarske županije i Gra-dova Pule.“ Na talijanskom je kratko i jezgrovito istaknuo „Pace e bene“, „Mir i dobro“, te svima poželio čestit Božić i sve najbolje u novoj godini.

Porečki i pulski ordinarij je obraćajući se okupljenima, istaknuo da je uvijek dobro kada se okupimo i kada možemo jedni drugima česti-tati u miru, upravo to je Božić. Kada pogledamo događanja oko Božića, nastavio je ordinarij, vidimo da car August raspisuje popis stanovništva i svi se kreću iz jednoga kraja u drugi odakle su podrijetlom. Marija i Isus dolaze u neznatno mjesto Be-tlehem i možemo se zapitati kako to Marija koja je trudna mora sve

to podnijeti da bi ispunila nečiju naredbu. U svim tim događajima oko Božića ima puno paradoksa, rađa se kralj kojega slavimo, a rađa se u štalici, odbačen od sviju, kasnije isto tako umire na križu odbačen od sviju. Čovjek to može prihvati samo svojom poniznošću, a nikako ohološću, naglasio je biskup. Zato smo i svi mi, kada obavljamo svoje službe, na bilo kojoj razini, pozvani biti ponizni, prihvatajući svakoga koji je ograničen i svakoga koji nam možda i smeta jer svaki put kad nam se obraća, već unaprijed znamo što će tražiti, ali upornost se nekada isplati. „Stoga svima vama, načelnici i gradonačelnici, župane, svećenici i svi drugi koji obavljate svoje službe, napominjem, budi-te ljudi koji će biti ponizni i onda će nas svi takve voljeti. Mi obično ohole ljudi ne volimo, bježimo od njih jer redovito pričaju samo o sebi. Mali Bog, Božić, primjer je svemu tome, da se okrenemo prema malim stvarima, jednostavnim, kao što je gospodin župan rekao, pozvani smo pomoći onim neznatnim, bilo da su u hospiciju, bilo da su odbačeni od drugih, to je dužnost svih nas. U tom duhu želim svima vama sretan i blagoslovjen Božić i uspješnu novu godinu“, zaključio je mons. Kutleša. Uslijedila je molitva te druženje uz prigodan domjenak.

G. K.

Polnočka u porečkoj katedrali

Svečanu misu Polnočku u porečkoj katedrali predvodio je porečki i pulski ordinarij mons. Dražen Kutleša, uz koncelebraciju kancelara mons. Sergija Jelenića te katedralnoga župnika preč. Milana Zgrablića.

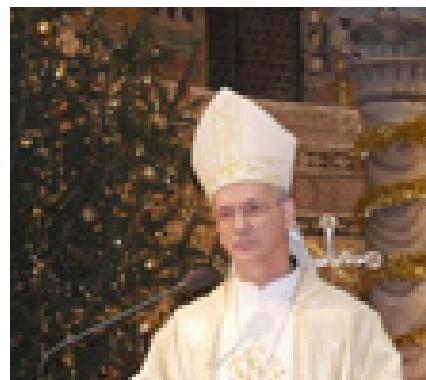
Prevoditelj je u prigodnoj ho-miliji istaknuo da događaji Božića, koje smo toliko puta čuli da ih gotovo znamo napamet, imaju za nas poruku o kojoj možda nismo dovoljno duboko razmišljali.

Sveti Josip ide, kuca na različita vrata, kuca i traži s Marijom mjesto, dom, gdje bi se to dijete moglo roditi. Vidimo da za njega nema mjesta. Unatoč sumnjama sveti Josip zna da je na pravome putu jer je osjetio Božju blizinu. Tko ga prima? Primaju ga one životinje koje su bile ispod svratišta, dolazi tim životinja-ma i među životnjama rađa se naš Gospodin. Maleni se Isus rađa u štali, kod životinja, jer ga ljudi, zaokupljeni sobom, nisu htjeli primiti. Bog nas vodi gdje mi ne želimo, dovodi nas u životu na mjesta koja želimo izbjegći ili do ljudi koji nam možda smetaju, ali on to čini jer se moramo susresti sa samima sobom i s onim što nam je Bog odredio. Mi trebamo biti ljudi koji će znati prihvatići Gospodina u svome srcu. Nadalje, nastavio je propovjednik, Bog se spušta i sagiba do nas. Vidi kakvi smo mi egoisti, ljudi koji gledaju samo svoje interesе, idu samo

za materijalnim, oholi, usmjereni samo na sebe, pretjerano koristimo zamjenicu 'ja', preoholi smo i pretjerano se cijenimo. No, kod Boga je sasvim suprotno: on je neznatan, ponizan, dolazi u obličju djeteta, posve suprotno od čovjekovih snova i želja o moći i vlasti. Zato mi ne možemo shvatiti Božju logiku, zato današnji oholi svijet čini ono što čini, a i mi se kršćani prepustamo tome načinu življenja jer odgovara našoj naravi. Večeras nam Isus želi reći da se okrenemo i pogledamo prema onim važnim stvarima, koje naše oči ne mogu vidjeti i ruke ne mogu opipati jer Božja je logika posve drugačija od naše. Ona postignuća koja nam se u životu čine važnima na kraju moramo ostaviti i otici s ovoga svijeta. Pred Gospodina nećemo odnijeti svoje, možda nečasno stečeno, bogatstvo, koje će nam biti na propast, a ne na spasenje. Zato budimo ponizni, kao što je i Bog u malenome Isusu došao na svijet, kojega su svi odbacili, kako pri rođenju, tako i u trenutku smrti, on je taj koji nam treba pokazati primjer i kojega trebamo slijediti.

„Za njega ne bijaše mjesta u svratištu“ jedna je od najtužnijih rečenica u Evandelju. Svi su bili okupirani svojim problemima, svi su trčali za onim što ih je zanimalo, nisu gledali druge ljude jer su bili samo sebi važni, nisu htjeli primiti stranca s trudnom ženom. Mi ćemo možda i osuditi te ljude koji ih nisu primili, no, moramo se zapitati prihvaćamo li mi to dijete u svoje srce, otvaramo li vrata tome djetetu i želimo li ga prihvatići? Ili ga ne prihvaćamo jer se ne uklapa u naše planove? Ne puštamo ga u svoju kuću i u svoje srce, a želimo da dolazi samo kad ga mi pozovemo, kada smo u velikim patnjama i problemima.

Večeras Isus poziva sve nas da mu otvorimo srce jer kada čovjek otvori srce Gospodinu i kada se

preda Božjim planovima, i ako ih ne razumije, kao sv. Josip, pastiri i mudraci, vjera će ga spasiti. Možda nisu shvatili, ali su vjerovali. Zato se i mi zovemo vjernici jer vjera će nas jedina spasiti. Jedino ako otvorimo vrata svoga srca Isus, on će nam donijeti spasenje, duhovni mir i sve ono za čim težimo. Zato znajmo biti ljudi koji će biti uravnoteženi, koji će znati cijeniti i dati mjesto materijalnome, ali biti usmjereni prema duhovnome.

Neka nam mali Isus Krist pomogne ovoga Božića i u nadolazećoj godini da budemo bolji ljudi, da ne osuđujemo druge koji nisu otvarali vrata Isusu, nego da mu mi otvaramo vrata, da budemo bolji svojim bližnjima, da si međusobno služimo, a ne da jedni drugima gospodarimo. To je smisao Božića: biti malen, biti ponizan. Iako u današnje vrijeme to nije zanimljivo, jedino takvi pobjeđuju i jedino takvi spašavaju svijet.

Svima želim da otvorite srce Isusu, da bude u vašem životu, da vas vodi i da na kraju s njime uđete u Kraljevstvo Nebesko, zaključio je mons. Kutleša.

Na kraju, prije završnoga blagoslova, katedralni je župnik preč. Zgrablić izrekao prigodnu čestitku na talijanskom i njemačkom jeziku, s obzirom da u Poreču božićne blagdane provode mnogi inozemni gosti.

G. Krizman

„Božić je objava Božje dobrote i čovjekoljublja“

Svečanu Euharistiju svetkovine Rođenja Gospodinova, u srijedu, 25. prosinca 2019., u pulskoj je katedrali predvodio porečki i pulski biskup u miru mons. Ivan Milovan, u susavlju s kanonicima pulskoga stolnog kaptola sv. Tome, apostola, te katedralnim župnikom preč. Rikardom Lekajem.

Župnik je na početku, pozdravljajući sve okupljene, istaknuo radost što su toga dana u koncelebraciji i dva nova kanonika pulskoga stolnog kaptola sv. Tome, apostola, preč. Atlilje Krajcar i preč. Tone Žufić, koji su, istaknuo je župnik, u bivšem sustavu osobno prošli teško iskustvo progona i zatvorske kazne zbog vjernosti Kristu, Crkvi i narodu.

Biskup je u prigodnoj homiliji istaknuo da je Božić jedinstven, čudesan blagdan, velik po svojem sadržaju, značenju i poruci za naš um, ali i blagdan srca jer božićni ugođaj duboko dira naše osjećaje.

Jedan od odgovora na pitanje što je Božić biskup je potražio u Pavlovoj poslanici: „...objavila se dobrota i čovjekoljublje Boga našeg Spasitelja”, očitovala se dobrota Božja. Ljudi su ranije, od Adama vremena, zamišljali Boga, no ipak je ostajao dalek i tajanstven, a Isusovim rođenjem On je izišao iz svoga nedostupnog svjetla i postao čovjekom. Pokazalo se da Bog nije dalek i beščutan, On se rođenjem u Betlehemu objavio u liku djeteta punoga miline. I cijeli je život bio pun miline i dobrote prema slabima i grešnicima, samo je bio oštar prema umišljenima, oholima i tvrdima. Božićna je poruka utjeha za sve nas i daje nam mir srca, ohrabrenje i sigurnost da nismo sami u svijetu. Jako je dobro vjerovati da imamo Boga uz sebe, u sve dane života, lijepa je to poruka za sve ranjene, žalosne i potlačene.

Poruka je blagdana Božića da Bog voli čovjeka i da je Bog sama ljubav, istaknuo je propovjednik. Vrhunski je to pokazao baš u jaslicama kada se rodio za nas i na križu kada je umro za nas ljude. Božić nam govori: „Čovječe, nisi izgubljen, čovječe, nisi zaboravljen”, zato je Božić uvijek blagdan radosti i blagdan kršćanske nade, ohrabrenja i nove snage.

Novorođeni sin Božji velika je radost za sav narod, rođen u štali, postao je važna i snažna Riječ Božje blizine i solidarnosti, sa svima nama ljudima svih vremena. Betlehemska djetešće pruža nadu, smisao i cilj svakome čovjeku, posebno onima koji osjećaju umor života, on potvrđuje dostojanstvo i svetost čovjeka te obasjava svojim svjetлом i majčinstvo i očinstvo i brak i obitelj i odgoj djece i kulturu i sav čovjekov rad i zauzimanje.

Biskup je u nastavku podsjetio kako je u Grecciu, kod Asiza, sv. Franjo, da bi sebi i drugima bolje dočarao rođenje Isusovo, slavio živopisnu Polnoćku u štali. Time je htio pokazati veliku ljepotu i značenje toga blagdana u kojem gledamo Boga u malome djetetu koje nam je

blisko, dragو i pobuđuje u nama da se otvorimo Bogu.

Doživljaj je Božića nadasve u tome da je Bog sama Ljubav, istaknuo je biskup. Bog nas ne prisiljava da ga volimo, ni da vjerujemo, ni da dolazimo u Crkvu, ali on nas izaziva svojom malenošću i potrebitošću, da živimo u prijateljstvu s njim i da se trudimo svjedočiti svoju vjeru i vjernost njemu. Sav je zakon Božji sažet u Zakonu ljubavi: „Ljubi Boga svoga svim srcem, a bližnjega kao samoga sebe.” To je temeljna poruka ovoga blagdana: ne miriti se s arogancijom, egoizmom i nasiljem nego živjeti zakon ljubavi, imati vremena, strpljivosti, oprاشtanja, međusobnoga poštovanja, zauzetosti i brige jedni za druge, u obitelji i društvu.

Slavlje Božića poziv je na radost i na zahvaljivanje Bogu, ali i na trajno življenje opredjeljenja u vjeri, po sakramentalnom životu i dobrim odlukama u životu pozvani smo ustrajati u tom svjedočenju za vjeru.

Neka nam se iz srca vine molitva „pokaži nam, Gospodine, milosrđe svoje i daj nam svoje spasenje”, zaključio je mons. Milovan.

G. Krizman

Mons. Kutleša predvodio misu svetkovine Božića u Poreču

Svečanu Euharistiju svetkovine Rođenja Gospodinova, u srijedu, 25. prosinca, porečki i pulski ordinarij mons. dr. Dražen Kutleša predvodio je u porečkoj katedrali u suslavljku sa mons. Sergijem Jeleničem, kancelarom Porečke i Pulsko biskupije, preč. Milanom Zgrablićem, župnikom župe Uznesenja Bl. Djevice Marije u Poreču i vlc. Janezom Barboričem, kapelanim porečke župe.

Biskup je u prigodnoj homiliji okupljene vjernike potaknuo na razmišljanje o tome kako nas Bog, preko Isusova rođenja, koje je popraćeno brojnim paradoksima, poziva da budemo ponizni ljudi. Tome nas uči u nekoliko faza njegova rođenja. Prva je faza da Sveta Obitelj kreće na jedno hodočašće, jednu procesiju, temeljem naredbe cara Augusta, rekao je biskup. Neobično je da trudna Marija, sve to mora podnijeti. Prvo što nas poziva na poniznost jest čudenje, iznenadenje. Ta mlada obitelj toliko trpi da bi se ispunilo što je pisano. Bog se služi i carem i vojnicima da bi oni došli u Betlehem gdje trebaju doći. Nadalje, Bog nas na poniznost poziva saznanjem da se naš život ovdje na Zemlji ne tiče samo nas. Možda nismo svjesni svoje uloge i onoga plana u kojem sudjelujemo, možda očekujemo sasvim druge stvari, ali Bog ima plan sa svakim od nas i nitko nije došao slučajno,

svatko ima svoju misiju, samo je treba otkriti. Nadalje, Bog nas uči poniznosti dovodeći Svetu Obitelj u Betlehem, u siromašno svratište. Bog ondje dolazi da bi se rodio u špilji. Bog ih dovodi na mjesto gdje će ih blagosloviti. Tako i mi često ne želimo ići na mesta gdje trebamo dobiti svoj blagoslov, bježimo od ljudi, svatko od nas treba naći svoj betlehem i ono mjesto gdje će jedino dobiti blagoslov. Ako se ne poniziš, ako ne klekneš, nećeš moći spoznati onu puninu i ostat ćeš ohol čovjek, koji samo teži za nečim velikim, slavom, uspjehom, karijerom i onim što danas vidimo u svijetu. Možda ćeš imati puno, ali nećeš osjetiti onaj Božji blagoslov ako ne pronađeš svoj betlehem i ne prihvatiš ljude koje ti je Bog stavio na tvoj put. Mi ljudi mislimo da je najgora stvar oskudica, no najgora stvar na svijetu jest oholost, kada se čovjek uzdiže i kada postaje bahan. Isus, kralj svih kraljeva, dolazi na svijet kao malo dijete. Koji je u tome paradoks? On odbacujući ono materijalno, sve drugo pobjeđuje. Mi ljudi koji težimo samo za materijalnim, za vlašću, time ostajemo zarobljeni i ne vidimo duhovno od materijalnog. Teško se odvajamo od materijalnih stvari koje nas vuku dolje.

Čovjek uvijek želi nešto što nema i nikada neće biti zadovoljan u svojoj duši dok ne dođe do onoga svo-

ga Betlehema. Moramo biti svjesni da se neke stvari mogu nadvladati samo uz Božju pomoć i slijedeći ono malo dijete koje nam pokazuje što je bit života.

Slijedeća faza kojom nas Bog poziva na poniznost je trenutak proglasa da će se u Davidovu gradu roditi Spasitelj i Gospodar, Isusu Kristu. Mi ga možemo prihvati jedino u dubini svoje duše, kao ponizne osobe koje će stati pred Gospodina i reći da ne razumijemo takav njegov dolazak. Bog prepušta svakome od nas da odluči o svome životu, hoće li biti za Isusa Krista ili će biti protiv. U okolnostima Isusova rođenja imamo ljude za i ljude koji su protiv, i svatko je izabrao što je htio. Protiv su bili oni koji su imali što izgubiti, kraljevi, carevi, veliki svećenici i svi oni koji su imali vlast. Oni mali, neznatni, koji nisu bili opterećeni tim stvarima prepoznali su jednostavne stvari. Mi težimo za nedokučivim, a trudimo za prolaznim i propadljivim, istaknuo je biskup.

Na kraju dolazi anđeoska pjesma „Mir ljudima dobre volje“. Kada se zadovolje sve čežnje, nastaje mir. Posljednja je poruka o poniznosti da se trebamo obratiti u poniznosti i postati bolji ljudi počevši od danas, tako da budemo bolji svojim bližnjima. Ovaj je Božić poziv da svi postanemo ponizni ljudi, oni koji će vidjeti potrebu drugih ljudi oko nas. Samo ćemo tako prepoznati svoj betlehem, prigodu za prihvatanje Božje volje, i prepoznati način da postanemo dobri i pošteni ljudi, zaključio je mons. Kutleša.

ŽIVE JASLICE

Labin

Usubotu, 28. prosinca, trećega dana iza Božića, kada Crkva slavi spomen na nevinu dječicu, imali smo prigodu svjedočiti prvom uprizorenju Živih jaslica na području Labin-skoga dekanata.

Nesebičnim zalaganjem entuzijasta, volontera, Žive jaslice po prvi su put uprizorene na lokalitetu Gora Glušići, prilaz Markonji. Riječ je o lokaciji koja je inače mjesto tradicionalnoga okupljanja mještana okolnih sela u božićnom vremenu. Uz već tradicionalni „kres na Gore“ uprizoreni su događaji u svezi s utjelovljenjem Sina Božjega, a koje zajedničkim imenom nazivamo događajima Isusova djetinjstva.

Nastojalo se događaj jaslica što vjerodostojnije uprizoriti pa je tako na samoj lokaciji predviđenoj za uprizorenje ovoga novozavjetnog događaja bilo moguće vidjeti gotovo sve životinje o kojima govori tradicija i crkvena predaja.

Ovom su prigodom, od strane pripovjedača, čitani prikladni novozavjetni ulomci, a sve je upotpunjeno odgovarajućim pjesmama što ih tradicionalno vezujemo uz božićno vrijeme.

Nakon uprizorenja Živih jaslica blagoslov okupljenima i zahvalu organizatorima izrekao je vlč. Mirko Vukšić te je uslijedilo paljenje kriješa.

Posjećenost je, za prvi ovakav događaj, bila iznad svih očekiva-

nja. Nadamo se kako će uprizorenje Isusova dolaska na svijet u obliju čovjeka na tom mjestu s vremenom prerasti u tradiciju.

Zahvaljujući nesebičnom doprinosu i trudu volontera, bila je ponuđena okrepa, uz tradicionalno zimsko jelo (grah i čobanac) i kuhano vino te su se prisutni mogli malo ugrijati jer je doista bilo hladno. Usto svakako valja spomenuti i bogatu trpezu božićnih slastica.

Prikaz Gospodinova rođenja, Jaslice, među najomiljenijim su prikazima i iskazima pučke pobožnosti. S pravom se može reći da je u ovom prikazu otajstvo Kristova života naglašeno više od ostalih. Uprizorenje Živih jaslica neupitno nas potiče na formiranje prave i ispravne svijesti o slavljenim otajstvima Kristova života u božićnom ciklusu liturgijske godine.

U duhu nedavno proslavljenoga Božića i kao svojevrsnu protutežu duhu današnjice, ali i materijalističko-konzumerističkom društvu u kojem živimo, nastojalo se, po uzoru na serafskoga oca Franju, približiti onome što je on htio postići kada se odlučio na uprizorenje Živih jaslica 1223. god.: „Želio bih obnoviti uspomenu na ono Dijete koje je rođeno u Betlehemu i na njegove djetinje potrebe i neprilike, tj. kako je bilo smješteno u jaslice i položeno na slamu u nazočnosti vola i magarca da bi se to moglo tjelesnim očima gledati.“

DK

Sv. Lovreč Pazenatički

Umjestu Sv. Lovreč Pazenatički ove su godine, i to već desetu godinu zaredom, 3 puta upriličene Žive jaslice: na sv. Stjepana (26.12.2019.), 29. 12. 2019. te na svetkovinu Bogojavljenja (06.01.2020.)

Procjenjuje se da je događaj uprizorenja Isusova rođenja u Svetom Lovreču Pazenatičkom došlo vidjeti i do 20.000 posjetitelja i vjernika iz cijele Istre pa i šire. Dojmljivo su prikazane žive jaslice, ali i stari zanati - kovanje, runjenje kukuruza i mljevenje brašna, pletenje vunenih majica i čarapa, pravljenje pljukanaca... U crkvi sv. Martina biskupa su upriličena tri koncerta župnih zabora, iz Vrsara, Poreča i Sv. Lovreča.

Bilo je iznimno lijepo te smo zahvalni Bogu, mještanima i don Ivanu Mlikoti za upriličenje Živih jaslica.

Posjetiteljica živih jaslica, Marija B.

Proslava sv. Stjepana u Krasici

KRASICA – Svečanom koncelebriranom misom proslavljen je Sveti Stjepan, mučenik, zaštitnik Župe sv. Stjepana u Krasici. Euharistijsko slavlje predvodio je vlč. Maksimiljan Buždon, župnik iz Novigrada, zajedno s domaćim župnikom. Na početku homilije vlč. Buždon podsjetio je da je sveti Stjepan bio prvi kršćanski mučenik. Tijekom kršćanske povijesti, nastavio je propovjednik, bilo je najmanje 65 milijuna mučenika po cijelom svijetu, a samo je u 20. stoljeću između 40 i 45 milijuna ljudi posvjedočilo svoju pripadnost Kristu mučeničkom smrću, jedan od njih je bio i blaženi Francesco Bonifacio 1946. g., župnik ove župe. Svima je njima bila važnija pripadnost Isusu Kristu, vjera, od vlastitoga života.

Sveti Stjepan bio je jedan od sedam đakona izabranih u početcima Crkve, prema Djelima apostolskim (Dj 6,5). Nakon Isusove smrti Stjepanova otvoreno propovijedanje Isusova nauka i pripadništva zajednici

kršćanskih učenika dovelo ga je do osude za „bogohuljenje“, a potom i do smrti kamenovanjem. Kako je broj kršćana rastao iz dana u dan, apostoli su uvidjeli potrebu oformiti svoje pomoćnike i tako nastaje služba đakonata. Prvotna je zadaća đakona bila paziti na red kod zajedničkih molitvenih susreta, dijeliti vjernicima darove i nositi euharistiju bolesnima i utamničenima. Najugledniji i najenergičniji među prvim đakonima bio je Stjepan. Tek što je počeo djelovati, istaknuo se revnošću i čudesima, koje je Duh Sveti činio preko njega.

Navukao je na sebe mržnju zbog plemenite i smione slobode kojom je navijestao Evanelje u svakoj prigodi. Tako ga jednoga dana izvedoše izvan grada i kamenovaše. U trenutcima umiranja Stjepan je klioac: „Gospodine, ne uzmi im ovo za grijeh!“ Sudbina mu je bila vrlo slična Isusovoj. Činjenica je da je ova mučenička smrt još više ujedinila prve kršćane i probudila u njima spremnost čak i krvlju svjedočiti svoje uvjerenje da je Isus obećani Mesija i da je On spasitelj svijeta. Bog je postao čovjekom i umro na križu za spasenje ljudi, on zaista ljubi ljudе, svaki mu je čovjek važan. Zato bi ljudi trebali promijeniti svoje srce, ljubiti Boga i bližnje i upoznati svoje dostojanstvo.

Euharistijsko slavlje uveličao župni zbor, a posebno je dirljivo bilo lijepo pjevanje mjesne djece. Nakon svete mise uslijedio je prigodan program i druženje župljana.

Valerija DM

Božićni koncert na Sv. Stjepana

Drugoga dana iza Božića, na blagdan Sv. Stjepana, održan je Božićni koncert u crkvi Rođenja Marijina u organizaciji Udruge Neo, a pod pokroviteljstvom Grada Labina. Sudjelovalo je 12 izvođača, što zborova, klapa i pojedinaca. Na početku koncerta okupljene je oduševio dječji zbor Župe sv. Andrije iz Rapca koji je svojim dječjim glasovima razgalio srca slušatelja. Usljedio je domaći zbor Župe Rođenja Marijina, pa redom: Mateo Škabić i Vilma Grazia Žmak, uz pratnju Patrika Bolkovića; zbor Župe Gospe Fatimske iz Podlabina; Antonio Mrzlić, uz pratnju Nicol Vidak; mješoviti zbor „Giuseppina Martinuzzi“, pod vodstvom maestra Franka Ružića; Predrag Ljuna; pjevači KUD-a „Ivan Fonović Zlatela“ koji su izveli božićnu pjesmu uz specifičan istarski melos; Klapa Labin; Duo *Ex novo* te zbor „Neo“. Prigodnu je božićnu poruku, kojom je ohrabrio sve prisutne da nastave hod s Isusom, izrekao dekan vlč. Mirko Vukšić. Na kraju programa crkvom se orila pjesma „Narodi nam se“ koju su zdušno pjevali svi okupljeni. Organiziranje Božićnoga koncerta u gornjolabinskoj crkvi ima dugogodišnju tradiciju koju

je započela Udruga HKZMI, a drugu godinu zaredom organizaciju je preuzeila Udruga Neo, uz potporu Grada Labina i Župe Rođenja Marijina. Za svaku je pohvalu što se i na taj način daje važnost blagdanu Božića da on ne ostane samo na nečem izvanjskom, već da živi u našim srcima. Nakon koncerta u crkvi nastavilo se druženje u Pastoralnom centru „Bl. Miroslav Bulešić“, uz iće i piće, a božićne pjesme nastavile su se pjevati ispred crkve i Pastoralnoga centra.

LB

U Žminju održan 28. Božićni koncert

Jednom od najdužih neprekinutih tradicija održavanja božićnoga koncerta na području Porečke i Pulsko biskupije može se podižiti žminjska župa. Ovogodišnji, 28. Božićni koncert održan je u Nedjelju Svetе Obitelji, 29. prosinca. Koncertu su uz zaista brojnu publiku iz svih okolnih župa i šire, ove godine nazočili i porečki i pulski biskup u miru mons. Ivan Milovan i kancelar Biskupije mons. Sergije Jelenić te načelnik Općine Žminj Željko Plavčić. Na koncertu su nastupili: Mješoviti zbor sv. Mihovila iz Žminja, Grupa mlađih i Dječji zbor, a gosti su ove godine bili Mješoviti zbor Roženice iz Pazina. Na početku se okupljenima prigodnim pozdravom obratio župnik domaćin, vlc. Jordan Rovis, koji je predstavio izvođače te posebno naglasio kako Zbor Roženice ove godine obilježava 40 godina djelovanja. Koncert je bio humanitarnoga karaktera, sakupljan je prilog za potrebitе u župi.

Predivnom izvedbom pjesme koja je simbol Božića, „Adeste fideles“, koncert je otvorio Mješoviti župni zbor sv. Mihovila, pod ravnateljem Aleksandrom Orbanićem te uz orguljsku pratnju Nele Božac. Domaćini su nadalje otpjevali pjesme „Tiha noć“ i „Nebesa slave“.

U drugome bloku predstavili su se mlađi pjevači Zbora Osnove škole Vladimira Gortana iz Žminja, koji su pod vodstvom Andeleta Damijanić otpjevali pjesme „Okitili dom“ i „Betlehemska sveta noć“. Solističke dionice otpjevale su Rebeka Orbanović, Ivana Rudan i Anika Kmet.

Treći su nastupili članovi Grupe mlađih župe Žminj koji su izveli „Bijeli Božić“ i „Samo nek' ljubav kraljuje“. Kao voditelji predstavljene su Lucija Jelenić i Ema Orbanović.

Posljednji su blok, od deset pjesama, izveli članovi Zbora Roženice, pod maestralnim vodstvom umjetničke voditeljice i dirigentice Ines Kovačić Drndić te uz klavirsku pratnju Kristine Puh Leko. Prvi je dio njihova nastupa obilježen božićnim pjesmama: „Dvorani neba“, „Veselje ti nayješćujem“, „Kyrie eleison“ i „Zaspi sinek“, kojim su se predstavili na ovogodišnjem koncertu „Božić u Ciboni“ u Zagrebu. Uslijedila je molitva „Ave Maria“, a potom, prema riječima voditeljice, jedan od najljepših klasika zborske glazbe, Mozartova „Ave verum corpus“. Nakon veoma sugestivne izvedbe molitve „Oče naš“ Matka Brajše Rašana zbor je snagu i izvrsnost svojih interpretacijskih dosegova iskazao izvanredno moć-

nom izvedbom skladbe „Laudates omnes gentes“. Tu je skladbu skladatelj Lagrange komponirao upravo za Festival Musica Sacra koji se već niz godina, tijekom jeseni, održava u Rovinju, Vrsaru i Pazinu, a Zbor Roženice jedan je od organizatora.

Afričkom zulu-molitvom „Uku-thula“ za mir, blagostanje i pobjedu, pjevači su izveli i prigodnu gestikulacijsku koreografiju, a svoje su glasovne sposobnosti u toj pjesmi pokazale solistice Dijana Krizmanić, Anja Fakin i Nina Maretić. Posljednja zborska skladba „Roženica“ bila je „Gloria in excessis Deo“, gdje su solisti bili Milan Galant i Milenko Ladavac. U završnom govoru predstavnice žminjskoga zbara istaknute su čestitke Zboru Roženice na obljetnici, te je ujedno upućen poziv svima koji misle da bi se mogli priključiti župnome zboru. Svim dirigenticama i orguljašicama darovani su buketi cvijeća, a Zbor „Roženice“ je kao zahvalu dobio i dvije knjige, monografiju o žminjskoj župnoj crkvi te monografiju o žminjskim kapelicama. Koncert je zaključen zajedničkom izvedbom pjesama „U se vrijeme godišta“ i „Narodi nam se“.

Izvor: G. K.

„Mudraci su nam uzor na putu obraćenja“

Porečki i pulski ordinarij mons. dr. Dražen Kutleša svečanu Euharistiju o svetkovini Bogojavljenja, u ponedjeljak, 6. siječnja 2020. predvodio je, tradicionalno, u pulskoj katedrali.

Koncelebrirali su kanonici pulskoga stolnog kaptola sv. Tome, apostola, preč. Atilije Krajcar i preč. Tone Žufić, katedralni župnik vlc. Rikard Lekaj, rektor pulskog Biskupijskog misijskog sjemeništa „Redemptoris Mater“ preč. Alejandro Castillo Jiménez.

Biskup je u prigodnoj homiliji istaknuo da misna čitanja svetkovine Bogojavljenja stavljaju pred nas obilje stvari o kojima možemo i trebamo razmišljati. U prigodnoj razlaganju Riječi propovjednik je istaknuo pet faza koje prolaze mudraci dolazeći se pokloniti Isusu Kristu. Oni, iako pogani, dolaze i slijede trag koji im Bog daje preko jedne nebeske pojave, rekao je mons. Kutleša. To nas potiče da se zapitamo koliko mi živimo u nekim stvarnostima koje su očite, ali ih mi ne primjećujemo.

Bog upućuje poziv mudracima preko jedne zvijezde, ti mudri ljudi tražili su i išli za tim znakom. Iako im je na početku to vjerojatno bila tek nejasna ideja, upustili su se u jednu veliku avanturu kojoj nisu znali ishod, no bili su ljudi koji su se znanošću bavili pošteno. Slijedili su svoj poziv. I mi postajemo vjernici

temeljem poziva koji nam dolazi na razne načine, i zato trebamo biti zahvalni svima onima koji su nas potakli, preko kojih je Bog djelovao u našemu životu.

Nadalje, mudraci su bili ustrajni. Od Heroda traže informacije o rođenju kralja, no ondje ih ne nalaze. Oni idu dalje tražeći, ustrajni su, nastavljaju svoj put, imali su taj instinkt da trebaju nešto naći u svojim životu jer su osjećali da trebaju nešto promijeniti. Svećenike i pismoznance, koji su o tome propovijedali, to ne zanima, oni ne vjeruju. I mi se toga trebamo čuvati. Ako čovjek ne zna cijeniti stvari koje su svetinja, one postaju strane i ne prepoznajemo njihovu vrijednost. Današnji nas blagdan treba potaknuti da cijenimo svetinje, da nam ne bi postale strane i da ne zaboravimo njihovu vrijednost. Trebamo si posvjestiti vrijednost koju nam je Bog ostavio preko poziva i trebamo ustrajati unatoč razočarenjima od onih koji bi nas trebali upućivati.

Mudraci dolaze i isповijedaju svoju vjeru. Čovjek vjeru treba pokazati i treba se Bogu pokloniti. Za to je potrebna poniznost. Mudraci se klanjanju malenome djetetu i iskazuju svoju vjeru.

Sljedeća je faza očitovanje vjere i prinošenje darova, oni daruju zlato, tamjan i smirnu. Simbolika zlata jest ono što čovjek svojim rukama može napraviti i što može svojim

životom ostvariti. I mi smo pozvani u životu pokloniti ono ‘zlatu’, ono najvrjednije što imamo u sebi. Zato smo svi pozvani pokloniti svoje srce i dušu upravo tome malome Isusu.

Tamjan je simbol bogoštovlja, on daje dostojanstvo kod prikazivanja žrtve Bogu svemogućemu. Time smo u svome životu pozvani iskazivati bogoštovlje Isusu Kristu preko svetih sakramenata i misnoga slavlja, podsjetio je propovjednik.

Treći je dar smirna, ona se koristi kod pomazanja umirućih, ona nas podsjeća da naš život na Zemlji traje jedno određeno vrijeme. Trebamo se zapitati što ćemo iza sebe ostaviti, ne materijalno, već hoće li nas pamtitи po tome jesmo li bili dobri i pošteni ljudi, jesmo li znali širiti jedinstvo i mir.

Posljednja je faza puta mudraca obraćenje. Mudraci dobivaju vijest da trebaju ići drugim putem. Poziv je to i nama da promijenimo put, da više ne činimo pogreške koje smo činili. Poticaj nam je to da se zapitamo jesmo li mi ostvarili ono za čime smo krenuli i u kojoj smo fazi našega života, zaključio je mons. Kutleša.

Misno je slavlje glazbeno animirao katedralni zbor kojim je dirigirao Patrik Andreja, a na orguljama je bila Paola Batel.

G. Krizman

Blagoslov slike u Župi sv. Ivana Krstitelja

UŽupi sv. Ivana Krstitelja u Puli mons. Ivan Milovan, porečki i pulski biskup u miru, blagoslovio je na svetkovinu Bogoavljenja, 6. siječnja 2020., novopostavljenu sliku Preobraženja Gospodinova. Sliku je izradio akademski slikar Anto Mamuša iz Bosne i Hercegovine, a ostale slike u crkvi, koje prikazuju svetce, rad su istoga autora. Slika je postavljena iznad oltara, na najveću plohu osmerokutne kupole koja dominira stropom crkve. Pozdravljajući biskupa, svećenike fra Nikicu Batistu i fra Nikolu Rožankovića i vjernike, župnik o. Đuro Hontić istaknuo je da se uskoro bliži petnaesta obljetnica blagoslova temelja ove crkve koje je 5. veljače 2005. godine, u nazočnosti ondašnjega provincijskog ministra franjevaca konventionalaca fra Ilijе Miškića, župnika o. Tomislava Cvetka i ostale subraće svećenika i redovnika, blagoslovio tadašnji ordinarij Porečke i Pulske biskupije mons. Ivan Milovan. Danas, petnaest godina kasnije, ovim blagoslovom slike moglo bi se reći da je crkva iznutra dostoјno uređena i privredna svojoj svrsi da se u njoj može okupljati župna zajednica na euharistijskim slavlјima. Župnik je zahvalio svim župljanima, među kojima su bili nazočni i neki od građitelja crkve, ali i svim darovateljima i dobročiniteljima, a na poseban je način zahvalio župljanki Karin Perruško koja je financirala ovu sliku.

Otac biskup je, govoreći u svojoj propovijedi o današnjem blagdanu, rekao da slaveći ove božićne blagdane, stojimo pred Otajstvom veličine Božje ljubavi koja se utjelovala i došla među nas ljudi. Blagdan Bogoavljenja blagdan je cijeloga čovječanstva jer svi smo pozvani otkriti Isusa, svi smo mi bogotražitelji. Nas je zvijezda vjere dovela do Krista, mi ga susrećemo u Riječi Božjoj, u molitvi, u Euharistiji i u drugim sakramentima, da bismo mogli „drugim putem“ vratiti se u

svjetlost i život. Ipak, toliko ljudi ne poznaje Boga, ali i ne mari za njega, niti ga traže. Ljudi se zadovoljavaju materijalnim stvarima ili su duhovno lijeni. Neki znaju reći: „Bog mi ne treba. Imam lijep život, dobru, zdravu djecu, lijepu ženu, dobar auto... i što mi više treba.“ No, ponekad kad se pojave bolest, smrt, nevolja, tada se čovjek pita o smislu života. Zatim je biskup iznio svjedočanstvo jednoga pomorca koji je rekao: „Kad smo na morskom bespuću u visokim valovima na oceanu, iako je brod velik, on je tada kao ljska od oraha, tada nijedan pomorac nije bezbožac ni ateist.“ To su trenutci kada se čovjek pita o smislu svoga života. Tada se mora srcem vjerovati. Filozof Immanuel Kant govoreći o Bogu, rekao je da ga dvije stvari ispunjavaju divljenjem i strahopoštovanjem prema Bogu: „Zvjezdano nebo nada mnom i moralni zakon u meni.“ Zato bismo mogli reći da Boga можемо pronaći čitajući knjigu prirode, ali i iz događaja u životu. Ipak, punina je Božje Objave Isus Krist. Bog je u Isusu postao novi Adam da bi nam pokazao koji je naš poziv i na koje smo dostoјanstvo pozvani te da u Njemu otkrijemo pravi smisao života. Zato je Isus rekao: „Ja sam put, Istina i Život.“ Crkva ima svoje misijsko poslanje: „Idite propovijedati Bogoavljenje.“ Znamo kako je

danас teško prenošenje vjere. Papa Benedikt XVI. govori u svojim djeлима: „Kao da je tamni veo prekrio duh ljudi ovoga vremena... ljudi su se udaljili od Boga.“ Mnogi naši uzorni kršćanski roditelji danas imaju to iskustvo jer ne uspijevaju prenijeti vjeru svojim mlađim na-raštajima. Također se pitamo koliko naše župne zajednice uspijevaju u tome. Kako pomoći mlađima u prenošenju vjere? Govorio je sveti papa Ivan Pavao II.: „Mladi doživljavaju Krista i kršćanstvo kao da im on oduzima nešto, njima treba pomoći da shvate kako Krist ne oduzima ništa, nego pruža novost i radost, on daje pravu puninu života.“

Biskup je pozvao vjernike da u molitvi i slavlju sakramenata hrane svoju vjeru i da im ona bude zvijezda vodilja na njihovu putu. Na kraju mise, prije samoga blagoslova, nekolicina djece izvela je nekoliko božićnih pjesama, uz pratnju dvojice župljana, barba Jožeta Krajcara i Elija Sirotića na usnim harmonikama i uz pratnju orguljašice Dolores Biasiol Vojnić. Nakon misnoga slavalja svi su se župljani zadržali uz kolače, čaj i kuhanu vino u bratskom druženju gdje su se prisjećali događaja blagoslova prije petnaest godina.

(Župni ured Župe sv. Ivana Krstitelja/Tiskovni ured PPB, foto: Dražen Brkić/G. Krizman)

Taizé susret mladih Wrocław

Skupina je mladih iz Istre, Rijeke, Cresa, Lošinja i Krka sudjelovala na 42. Europskom ekumenskom susretu mladih, Hodočašću povjerenja na zemlji, u organizaciji braće iz Taizéa u Wrocławu od 28. prosinca 2019. do 1. siječnja 2020. godine.

Za molitvenu i tehničku pripremu mladih, organizaciju puta i vodstvo u autobusu i kombiju brinuli su se don Anton Budinić, o. Ivan Dominik Iličić, Mladen Grabarević i Loreta Rabar.

Na put su krenuli autobusom i kombijem 26. prosinca 2019. godine u večernjim satima. Po dolasku u Poljsku, najprije su posjetili memorijalni centar Auschwitz. Nastavili su putovanje prema Krakowu gdje su, osim individualnoga razgleda i šetnje gradom, zajedno posjetili i pomolili se u svetištu Božjega milosrđa i svetištu Ivana Pavla II.

Sljedećega dana, 28. prosinca, započeli su petodnevni susret mladih u Wrocławu zajedno s oko 15 000 mladih iz različitih europskih zemalja, uključujući i oko 700 Hrvata.

Sudionici su bili raspoređeni po različitim župama Wrocławia gdje su sudjelovali na jutarnjim molitvama, susretima u malim skupinama te 31. prosinca na molitvenom bdjenju za mir i „festivalu naroda“. Zajedničke podnevne i večernje molitve održavale su se u crkvama u središtu grada i središnjem mjestu susreta, dvorani Stoljetnice. Mladi su imali prilike sudjelovati i na radionicama o različitim temama iz područja duhovnosti, Crkve, društva i solidarnosti, umjetnosti i vjere.

Brat Alois, prior zajednice Braće iz Taizéa, svake godine daje određen prijedlog za promišljanje i razgovore među mladima. Za 2020. godinu predložio je rečenicu nadahnutu životom poljske svetice Urszule Ledochowske: „Uvijek na putu, nikada bez korijena.“ O temi Susreta, potkrijepljenoj biblijskim tekstovima, hodočasnici su pozvani promišljati i nakon povratka.

Brat Alois je uz nagovore koje je imao svake večeri nakon večernje molitve, najavio i sljedeći ekumenski novogodišnji susret koji će se održati u Italiji, u Torinu. Za tu je priliku nadbiskup Torina najavio izvanredno izlaganje Torinskoga platna. (Loreta Rabar)

PRIJAVE ZA SUSRET HRVATSKE KATOLIČKE MLADEŽI U ZAGREBU

Prijave za Susret hrvatske katoličke mladeži koji će se održati u svibnju u Zagrebu i Zagrebačkoj nadbiskupiji počinju 15. siječnja i prikupljat će se do nedjelje 15. ožujka, izvijestio je Tiskovni ured Zagrebačke nadbiskupije. Nakon tога datuma prijave više neće biti moguće. Mladi se prijavljuju svojim župnicima, župnim vikarima ili animatorima. Podaci potrebni za prijavu su: ime i prezime, spol, datum rođenja, veličina majice, broj mobitela, e-adresa, mjesto i župa iz koje dolaze te dolaze li na jedno noćenje ili dva (opcija dolaska u petak). Na Susret se mogu prijaviti mladi od krizmaničke dobi (8. razred osnovne škole) do 30 godina. Prijave se ispunjavaju u pripremljenom obrascu koji se može preuzeti na poveznici: http://bit.ly/prijave_SHKM2020. Kotizacija za SHKM iznosi 30 kuna i ona uključuje majicu Susreta, akreditaciju te ostale materijale. Susret hrvatske katoličke mladeži održava se 9. i 10. svibnja 2020. godine u Zagrebu. Jedanaesti put okupit će se mladi katolici na nacionalnom susretu, ovoga puta u glavnom gradu Hrvatske, pod gesmom „Što god vam rekne, učinite!“ (Iv 2,5). Premda se Susret održava u subotu i nedjelju, svi su pozvani doći u Zagrebačku nadbiskupiju već u petak 8. svibnja, kako bi se smjestili kod svojih domaćina. U subotu 9. svibnja u prijepodnevnim satima svi mladi sudjelovat će na katehezama koje će se održavati u 15-ak župa Zagrebačke nadbiskupije, a poslijepodne bit će organiziran program u centru Zagreba. Navečer se program nastavlja u župama u kojima će mladi biti smješteni. U nedjelju 10. svibnja središnje misno slavlje održat će se na Trgu bana Josipa Jelačića.

SHKM — 2020
ZAGREB

Što god vam rekne, učinite!

Sveti Ivan Bosco – otac i učitelj mlađih

Sveti Ivan Bosco mnogima je poznat kao veliki katolički svetac, neumoran pedagog koji je predano radio s mladima i koji je obilježio 19. stoljeće u Italiji radom za opće dobro. Tko je bio taj svetac, što o njemu možemo reći? Evo nekoliko crtica o njegovu iznimno plodnom životnom putu.

Utemeljitelj salezijanaca sv. Ivan Bosco, ili jednostavno Don Bosco, rodio se 16. kolovoza 1815. u talijanskom mjestuštu Becchi, u blizini Torina. Otac Franjo umro mu je 1817., ostavivši za sobom siročad Ivana, Josipa i Antuna s njihovom majkom Margaritom. U devetoj godini, 1824., Ivan je sanjao znakovit san o svome poslanju, 1826. primio je prvu pričest, a 1827. napustio rodnu kuću da bi radio i školovao se. Osobito mu je pomagao kapelan don Calosso, koji je 1830. umro pa je Ivan bio prisiljen otići u Chieri gdje se uz rad školovao. Godine 1832. osnovao je Društvo veselja, kojemu je bila svrha pomoći djećacima da „ispunjavaju školske i vjerske dužnosti i budu veseli“.

5. lipnja 1841. zaređen je za svećenika, a krajem iste godine don Bosco susreće mladoga Bartolomeja Garellija s kojim započinje svoj odgojno-pastoralni rad poznat kao „oratorij“, ispočetka „selilački“, a kasnije smješten u Valdoccu (Torino),

koji postaje središte njegova djelovanja. Godine 1846. don Bosco se pridružuje njegova majka Margarita, koja će s njim ostati kao „mama siromašnih dječaka“ sve do svoje smrti. Don Bosco piše brojne i raznovrsne knjige za mladež i običan puk, a zatim i katoličko štivo i školske udžbenike te pokreće časopise. Gradi stambene i školske prostore za svoje siromašne dječake, trpi napade i čak atentate (1848., 1852.), a njegovo djelo sve više raste. Godine 1854. u oratorij ulazi Dominik Savio, koji utemeljuje Družbicu Bezgrešne radi promicanja „dobroga duha“ oratorija, a koji je i sam proglašen svetim (1954. godine).

Godine 1854. don Bosco predlaže četvorici mladića (Rui, Cagliero, Roccettiju i Artigli) da osnuju Salezijansku družbu koja će „živjeti djelatnu ljubav prema bližnjemu“. Michele Rua 1855. polaže redovničke zavjete i postaje prvi salezijanac. Don Bosco 1857. započinje pisati salezijanska pravila, a zatim putuje u Rim da svoje djelo predstavi papi Piju IX. Dana 18. prosinca 1859. službeno je osnovana Salezijanska družba. Don Bosco nastavlja pisati razna djela, izdaje knjige i časopise, organizira učenje zanata i škole za svoje štićenike. Godine 1869. osniva Udruženje štovatelja Marije Pomoćnice, 1872. Družbu se-stara Kćeri Marije Pomoćnice, kojoj

je na čelu Marija Mazzarello, a 1876. Udruženje salezijanskih suradnika koji „pomažu u promicanju dobra u duhu Salezijanske držbe“. Dana 11. studenoga 1875. započinju salezijanske misije – 10 prvih salezijanaca s don Caglierom na čelu idu u Argentinu.

Godine 1878. umro je „Don Boscov“ papa, Pio IX., a novi papa, Lav XIII., povjerava 1880. don Boscu gradnju bazilike Srca Isusova u Rimu. Bazilika Srca Isusova je dovršena i posvećena 1887. Don Bosco sudjeluje na posveti, ali mu je zdravlje veoma slabo. Dana 31. siječnja 1888. umire u Torinu. Za nasljednika mu je izabran don Michele Rua.

Don Bosco je 1929. proglašen blaženim, a na Uskrs 1934. svetim. Blagdan mu se slavi 31. siječnja. Papa Ivan Pavao II. proglasio ga je 1988. ocem i učiteljem mlađeži, a njegov preventivni sustav ponudio je Crkvi kao odgojnu metodu.

Salezijanska družba svetoga Ivana Bosca svoj rad u našim krajevima započela je 1913. u Rovinju, 1918. u Rijeci, a 1922. u Zagrebu.

Sv. Ivane Bosco, moli za nas!

Otac i učitelj mlađih

Kao čovjek duboko bogat vrlinama svoga naroda, bio je otvoren zemaljskim vrijednostima. Božji čovjek, ispunjen darovima Duha Svetoga, živio je kao da Nevidljivoga vidi. Nije učinio koraka, niti izgovorio riječi, ni bilo što poduzeo, a da nije imao u vidu spas mlađih... Stvarno nije imao na srcu drugo doli spas duša.

„Obećao sam Bogu da ču do posljednjega daha biti za svoje siromašne mlađice. Dosta je da ste mlađi pa da vas jako volim.“

Za vas učim, za vas radim, za vas živim, za vas sam spremam dati i život. U stvarima koje koriste ugroženoj mlađeži ili služe pridobivanju duša za Boga, trčim naprijed sve do drskosti.

S vama se dobro osjećam; doista, moj je život biti s vama...“

(prir: David Gortan)

SV. ANĐELA MERICI I DRUŽBA SV. URŠULE

Rođena je 1474. u Italiji, koja je na kraju 15. stoljeća bila u cvatu i gramzivosti. Raskoš renesanse i bogatstvo elite ne mogu sakriti opasne i trajne probleme društva, koje bez prestanka salijeću bolesti, glad, ratovi...

Andjela je već od svoje mlađosti duboko obilježena nekim nutarnjim zovom ili vizijom. Njezin nam životopis ne dopušta da to promatramo, ali svjedočanstva o njezinoj dobi od 40 godina otkrivaju da je ona:

- žena molitve, zahvaćena ljubavlju prema Kristu, prožeta franjevačkom duhovnošću
- žena srca, otvorena za društvene probleme, koje s drugim laicima nastoji iscijeljivati.

Njezino, isprva diskretno, djelovanje malo pomalo budi poštovanje i divljenje njezine okoline.

Postala je tako poznatom da je prozvana »LA MADRE« i njoj su dolazile tražiti savjet osobe iz svih društvenih sredina.

Njezino sve veće ižarivanje temelji se:

- na duboku jedinstvu života duboko usredotočena na Bogu
- na izvanrednom daru izmirivanja i ujedinjavanja srdaca
- na njenoj zaraznoj vedrini, koja je znak uravnoteženosti i mira u tom

burnom vremenu vjerskih sumnji i nemira.

Poslije godine 1515., kad je Italija bila opustošena ratovima, Andjela postaje »smjerokaz«, a svoju snagu i svoj autoritet crpi u Evandželu, koje je izvor njezina djelovanja.

Ukorenjena u svoju sredinu, ona realistički gleda društvo svoga vremena. Obdarena začudnim darom uspostavljanja odnosa, ona je prihvatiла prenošenja poruke nade i radosti, od kojih je i sama živjela.

Božji je zov ostao uporan. Godine 1535. Andjela, bogata iskustvom, konačno osniva »Družbu svete Uršule«. U svoje posve originalno »pravilo« ona daje upisati ono što je već živjela sa svojim družicama:

- u vremenu kad je bio običaj da redovnice žive u samostanu, odjeljene od svijeta, ona odlučuje da uršulinke žive svoju posvetu u svojoj životnoj sredini

- u društvu, u kojem su imali prevlast muškarci, ona naglašava važnost ženine uloge u čuvanju i prenošenju osnovnih vrijednosti

- u društvu s pregradom, koja je dijelila one što se bore, one što mole i one koji rade, ona otvara »proboj« pozivajući laike i posvećene osobe da zajedno rade u službi Evandžela.

Uzalud bismo tražili točno određen apostolat Andeline Družbe. »**Biti zaručnica i majka: to je**

Sv. Andjela Merici - Ikona u kapelici u Rovinju

identitet Andjeli i njezinih kćeri u svim vremenima i prostorima.«

Ipak, tijekom stoljeća, ono po čemu su uršulinke postale karakteristične, i što je i danas prepoznatljivo, jest »misija odgoja u različitim oblicima u vidu evangelizacije«. To će početi u Francuskoj godine 1607. U tom će se obliku Red rasijati najprije u Europi, zatim u Americi i Aziji. Međutim, bule za osnivanje uršulinskih samostana naglašavaju da je »poučavanje djevojčica« glavni cilj Reda.

»Izabrane ste da budete prave i netaknute zaručnice Sina Božjega...« (sv. Andjela)

Andjela je posebno naglasila duhovnu dimenziju savjeta: djevice se obvezuju na čistoću koja znači nepodijeljeno srce, srce bez ikakve sjenke zlonamjernosti i zlovolje. Djevica treba biti uvijek radosna i puna ljubavi i vjere i nade u Boga. Daje savjet siromaštva, onog duhovnog, po kojem čovjek ogoljuje srce od svake navezanosti i uzdanja u stvorene stvari i u samoga sebe, a svu svoju ljubav i radost i sve dobro stavљa jedino u Boga i njegovu neizrecivu providnost. Poslušnost se odnosi, nadasve, na savjete i nadahnuća Duha Svetoga, čiji se glas to jasnije čuje, što je čišća i profijenija savjest, a poslušnost Cr-

Sv. Andjela Merici - Neraspadnuto tijelo svetice u crkvi sv. Andjele u Brescii

kvi i svim autoritetima samo iz ljubavi prema Bogu. To je bio Andelin način propovijedanja vjere u Svevišnjega. Bila je svjesna dostojanstva toga izbora na takvu životnu čast da bude, zajedno sa svojim družicama, zaručnica Isusa Krista. Ta ju je ljubav prema Gospodinu nosila i tu je ljubav nosila drugima, ljubav koja je izvirala iz duboke nutarnje kontemplativne povezanosti s Gospodinom. U isto vrijeme ta ju je ljubav oslobođala za nesebično darivanje drugima. Tako je postala duhovna majka mnogima. Nije čudno da su je ubrzo prozvali 'Madre'. Jednostavno je svojom prisutnošću zračila nebeskom milinom i osvajala ljude za Boga. Donosila je drugima mir i pomirenje, tješila je siromašne i one koji su bili u kušnjama, savjetovala je sve koji su tražili duhovni savjet, poučavala u duhovnom životu, nastojala oko pravde među ljudima, bila je, jednostavno, kako svjedoči njen tajnik Cozzano, »*kao sunce koje obasjava druge... bila je kao vatra i požar ljubavi koji je zapaljivao druge... njene su riječi bile žarke, moćne i blage... izgovorene s takvom snagom milosti da je svatko*

bio prisiljen reći: 'Tu je Bog!'« To želi i od svojih družica – sestara: »*A cjelokupno njihovo ponašanje, djela i riječi neka budu prodahnuti ljubavlju, snoseći sve strpljivo... sve njihove riječi neka budu mudre i uljudne i neka vode miru i slozi... neka budu na čast Isusu Kristu kojemu su obećale svoje djevičanstvo i svu sebe.*«

(prir: Danijela Fattorich)

Sestre Uršulinke

RELIKVIJA BL. MIROSLAVA BULEŠIĆA U NEW YORKU

UHrvatsku katoličku misiju bl. Ivana Merza u New Yorku u nedjelju 12. siječnja stigla je relikvija bl. Miroslava Bulešića.

Koncelebrirano misno slavlje predvodio je vlc. Jurica Manzoni koji je zajedno s vlc. Stefanom Cataldijem uručio relikviju bl. Miroslava uime porečko i pulskog biskupa Dražena Kutleše. Time je Misija, posvećena bl. Ivanu Merzu, dobila i drugu relikviju na trajno štovanje. Nakon molitve svih okupljenih bl. Miroslavu Bulešiću, voditelj Misije vlc. Vedran Kirinčić zahvalio

je Gospodinu za novu milost i objavio plan izgradnje nove kapelice posvećenu hrvatskim blaženicima.

Hrvatska misija, osnovana 1971. godine u Astoriji, New Yorku okuplja brojne vjernike iz cijele Hrvatske, a u najvećem broju iz Istre, Kvarnera i sjeverne Dalmacije. Voditelj misije Kirinčić izrazio je nadu da će nova blizina hrvatskog mučenika, bl. Miroslava, njegovo štovanje i zagovor bitno osnažiti i obnoviti vjeru naših iseljenika te učvrstiti povezanost s domovinom.

IKA

Pastoralni plan Porečke i Pulsko biskupije

(za razdoblje od studenoga 2019. do studenoga 2020. godine) - nastavak

Prijedlozi pastoralnih aktivnosti na biskupijskoj razini

16. Duhovsko bdijenje uoči blagdana Duhova biti će 30. svibnja 2020. u Puli i Rovinju.

17. U pulskoj katedrali 13. lipnja 2020. održat će se svećeničko ređenje. Potrebno je taj važan događaj iskoristiti i popratiti molitvom za nova duhovna zvanja.

18. Hodočašće i susret ministranata cijele biskupije bit će 18. lipnja 2020. (Košljun – Krk)

19. Blagdan Presvetoga Srca Isusova slavimo 19. lipnja 2020. To je ujedno i dan posvećenja svećenika. Ove godine susret svih svećenika naše biskupije održat će se u Čepiću.

20. 73. obljetnica mučenike smrti bl. Miroslava Bulešića i ove će se godine obilježiti 24. kolovoza u Svetvinčentu i Lanišću. To je važan događaj za našu biskupiju i dobro je da se tom prigodom naša Crkva okupi na svečano euharistijsko slavlje u Svetvinčentu. U svijetu 100. obljetnice njegovog rođenja, 24. kolovoza slavimo i rođendan bl. Miroslava za nebo – za život vječni.

21. U organizaciji Katehetskog ureda 27. kolovoza 2020. u Pazinu održat će se Katehetski dan za vje-

roučitelje, župne animatore i odgojitelje u vjeri.

22. Hodočašće Gospi Trsatskoj održat će se u subotu 5. rujna 2020., prije blagdana rođenja BDM.

23. 11. rujna 2020. obilježit ćemo i 74. obljetnicu smrti bl. Francesca Bonifacia, posebno u župama i mjestima gdje je vršio svećeničku službu i gdje ga je zatekla mučenička smrt.

24. 28. rujna 2020. obilježit ćemo u Puli 7. obljetnicu beatifikacije bl. Miroslava Bulešića.

25. Euharistijsko slavlje povodom 130. obljetnice rođenja mons. Bože Milanovića održat će se 9. listopada 2020. u Kringi.

26. Listopad je mjesec kada posebno mislimo i molimo za misije i misionare. Misiska nedjelja bit će 18. listopada 2020.

27. Plenum svećenika održat će se u Pazinu 16. studenog 2020. godine.

28. Važno mjesto u našem pastoralnom kalendaru svakako zauzimaju slavlja zaštitnika naših biskupija; sv. Toma, 3. srpnja - zaštitnik Pulsko biskupije i sv. Maura, 21. studenog - zaštitnik Porečke biskupije. To je prigoda da cijela naša Porečka i Pulsko biskupija okupljena oko svojih zaštitnika iskaže zajedništvo i vjeru koju su nam istinskim i dosljednim životom prenijeli oni koji su živjeli prije nas na ovim prostorima.

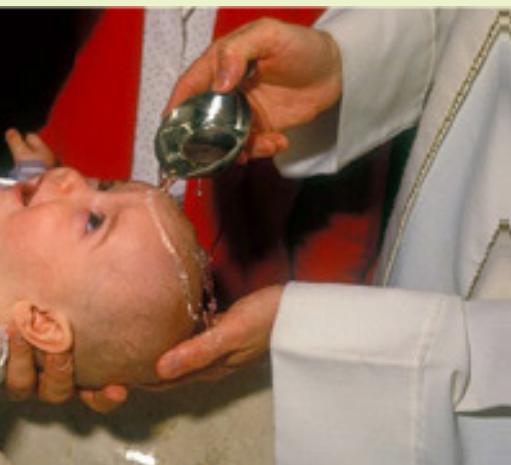
Prijedlozi pastoralnih aktivnosti na dekanatskoj razini

1. Uloga dekanata važna je za pastoralni život naših župa. U njima se promiče zajedništvo i otvara mogućnost svim župama da aktivno sudjeluju u svim dekanatskim pastoralnim aktivnostima. Stoga je veoma potrebna redovita suradnja i komunikacija među svećenicima radi pomoći i podrške, ali i stoga da se neki događaji i aktivnosti ne bi nepotrebno preklapali.

2. Rekolekcije, odnosno mješevni susreti svećenika u dekanatu imaju poseban značaj za duhovni rast samih svećenika i redovnika koji u dekanatu djeluju, ali i za izgradnju međusobnog zajedništva radi kvalitetnijeg pastoralnog rada.

3. U duhovnom dijelu rekolekcija ove ćemo se godine služiti mislima i porukama sv. Oca Pape Ivana Pavla II na temu svećeništva i svećeničkog poziva. U dijelu rekolekcija u kojima obrađujemo pastoralne teme, teme će biti sakramenti kršćanske inicijacije. Susreti će se održati po sljedećem rasporedu:

3.1. 2. prosinca 2019.; Tema: *Priprema odraslih za sakramente kršćanske inicijacije*

3.2. 3. veljače 2020.; Tema: *Priprema na krštenje djece (roditelja, kumova, obitelji i župne zajednice)*

3.3. 2. ožujka 2020.; Tema: *Priprema roditelja za primanje sakramenata pričesti i krizme*

3.4. 4. svibnja 2020.; Tema: *Ne-posredna priprema za Prvu svetu Pričest i Krizmu*

3.5. 1. lipnja 2020.; Tema: *Duhovni i vjerski život tijekom ljeta*

3.6. 17. rujna 2020.; Tema: *Uloga školskog vjeronauka i župne kateheze u pripremi djece i mlađih za primanje sakramenata krštenja, pričesti i krizme*

3.7. 5. listopada 2020.; Tema: *Uloga kumova u sakramentima krštenja i krizme*

3.8. 9. studenog 2020.; Tema: *Uključivanje djece i mlađih u život župne zajednice*

4. Na dekanatskoj razini trebalo bi organizirati pripravu odraslih na primanje sakramenata krštenja, pričesti i krizme.

5. Na temu pastoralnog plana bilo bi dobro u okviru dekanata organizirati tribine, predavanja i hodochašća u kojima bi sudjelovale sve župe u dekanatu. Prijedlozi tema: 100. obljetnica rođenja bl. Miroslava Bulešića, 130. obljetnica rođenja mons. Bože Milanovića. Bilo bi korisno organizirati susrete roditelja prvičesnika i krizmanika na području dekanata, kao i kumova krizmanika gdje je to moguće, kako bi se moglo progovoriti o njihovo važnoj ulozi kod krštenja i krizme.

6. U nekim dekanatima su već dobro uhodani susreti ministranata.

Poželjno je da susreti budu barem u proljeće i na jesen.

7. Susreti svi koji sudjeluju u liturgiji (pjevača, čitača, sakristana) na području dekanata mogli bi biti korisni, poglavito radi bolje suradnje, radi usavršavanja u službi te radi motivacije za što boljim vršenjem povjerene službe.

8. Bilo bi veoma korisno kada bi svi susreti, posebno svećenika, doprinijeli boljoj usuglašenosti kriterija u pitanjima primanja sakramenata, kako bi barem na području dekanata imali zajednički stav i zajedničku praksu. To je važno radi poruke zajedništva i suradnje svećenika koju šaljemo vjernicima koji su nam povjereni.

9. Određena pitanja, problemi i nesporazumi koji mogu nastati, najprije se trebaju rješavati u okviru dekanata, a ako to nije moguće, onda se u suradnji s dekanom zatraži i mišljenje Ordinarijata.

10. U boljem upoznavanju i informiranju o svemu važnom, posebno o temi primanja sakramenata, sudjelovanja djece i mlađih u liturgiji, ulozi i zadaći roditelja i kumova u primanju sakramenata krštenja, pričesti i krizme, mogu pomoći lokalni mediji, gdje ćemo jasno, razumljivo i odgovorno progovoriti o ovim važnim temama. Također tomu mogu dobro poslužiti lokalni tisk i elektronički mediji kako bi prava i istinita informacija doprila do svakog člana dekanata.

Prijedlozi pastoralnih aktivnosti na župnoj razini

1. Teme ovoga pastoralnog plana svakako bi trebale biti prepoznate na razini svake župne zajednice. 100. obljetnica rođenja bl. Miroslava Bulešića treba biti obilježena i na razini župe. Za to mogu poslužiti knjige, tiskani materijali i filmovi koji već postoje, a koji će doprinijeti boljem poznавanju života i poslanja bl. Miroslava Bulešića.

2. Sakramenti koje ističe ovaj pastoralni plan, događaju se ponajviše u župnim zajednicama. Valja razmisiliti o tome kako u ta slavlja

što bolje uključiti cijelu župnu zajednicu.

3. U sakramentalnom životu župe važna je i adekvatna priprema. Radi toga su i te kako dobro došli molitveni susreti, klanjanja i pobožnosti gdje se mogu uključiti svi vjernici, doprinoseći događajima koji župu čine živom zajednicom koja se s pravom raduje svakom novom članu.

4. U pripravi mlađih na primanje sakramenata posebnu ulogu imaju susreti s roditeljima, a važna je u toj pripremi i cijela obitelj.

5. Ako je ikako moguće, trebalo bi okupiti kumove prije slavlja sv. potvrde kako bi doista bili spremni prihvatići časnu, ali i odgovornu službu kuma. Možda ćemo tako doprinijeti da se služba kumova ne doživljava samo kao jedan dan slavlja, već kao trajna briga i odgovornost za život jedne mlade osobe.

6. Na župnoj razini veoma je važna suradnja vjeroučitelja i župnih kateheti sa župnikom i župnom zajednicom. Njihova suradnja i zajedništvo znak su dječi, mlađima, ali i roditeljima kao i cijeloj zajednici da sakramenti izgrađuju Crkvu i doprinose boljem duhovnom životu.

7. Dobroj pripremi na slavlje sakramenata, posebno krizme, mogu doprinijeti organizirana hodochašća (ove godine posebno putovima bl. Miroslava Bulešića) To je prigoda da se mlađima predstavi hrabrost, odgovornost i dosljednost u vjeri koju je živio bl. Miroslav.

8. Uspjeh ovog pastoralnog plana svakako ne ovisi samo o svećenicima već je to poziv i svim vjernicima da svi zajedno damo svoj doprinos u ostvarenju ciljeva koje ovaj pastoralni plan preporučuje. Ostvarenju tog cilja mogu doprinijeti sve zajednice koje djeluju u našim župama odnosno u našoj Porečkoj i Pulskoj biskupiji. Samo zajedno možemo doprinijeti boljem duhovnom životu svakog vjernika i svakog člana naše velike biskupijske obitelji.

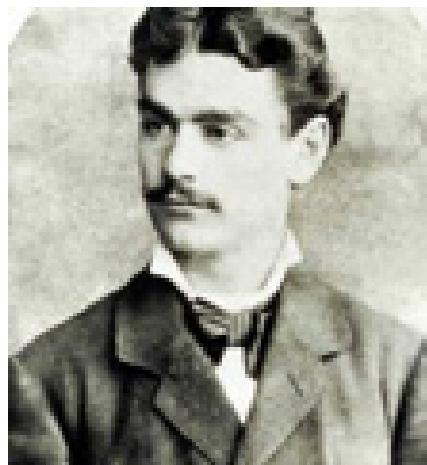
U Pićnu misa zadušnica za Matka Brajšu Rašana

Dana 11. prosinca 2019., na dan njegova rođenja, u Pićnu smo slavili sv. misu zadušnicu za Matka Brajšu Rašana. Matko Brajša Rašan zacijelo je poznato ime našoj široj javnosti, i to kao ime skladatelja svečane pjesme Istarske županije *Krasna zemljo, Istro mila*.

Matko Brajša Rašan rođen je 11. prosinca 1859. u Pićnu., a preminuo je 5. rujna 1934. u Zagrebu. Potječe iz ugledne, cijenjene i zaslužne obitelji Brajša, što potvrđuje i činjenica da je njegov predak Antonio Brajša još 1725. g. kao zaslužni pićanski župan pokopan u samoj glavnoj župnoj crkvi u Pićnu, i to usred središnje lađe, o čemu svjedoči i nadgrobni natpis. Matko Brajša Rašan bio je obrazovan i svestran čovjek. Pohađao je gimnaziju u Pazinu i tu se i glazbeno obučavao kod franjevaca. Studirao je pravo u Beču. Za vrijeme talijanske okupacije njegova rodnog zavičaja i sve jače talijanizacije hrvatskoga življa u Istri, kao srčani Hrvat i ljubitelj voljenoga zavičaja morao se 1923. g. skloniti od talijanskih vlasti, pa je emigrirao u tadašnju Jugoslaviju, najprije u Karlovac, potom u Zagreb gdje je i preminuo. Bio je član Matice hrvatske, zajedno s biskupom Jurjem Dobrilom i drugim

istaknutim istarskim hrvatskim intelektualcima. Matko Brajša Rašan poznat nam je kao glazbenik. Na tom je području učinio i postigao puno, a zapravo je bio samouk, pa je tim više njegovo djelo još i vrijednije. Upravo u vremenu završetka I. svjetskog rata i velikih političkih, društvenih i državnih previranja na području Istre, 1914. skladao je svečanu pjesmu hrvatske Istre *Krasna zemljo, Istro mila*, zapravo Himnu Družbe sv. Ćirila i Metoda, a na stihove Ivana Cukona, koja je i danas aktualna i draga svakomu tko ljubi svoj hrvatski narod i Istru.

Za vrijeme studija u Beču vodio je Hrvatski akademski zbor "Zvonimir", a istovremeno je u svojoj Istri osnivao i vodio pjevačke zborove. Posebno se zanimalo za slavensku liturgiju, poglavito u Istri, živo žečeći slaviti sv. mise na svom materinskom hrvatskom jeziku, razumljivom svemu vjerničkomu puku, o čemu je pisao i samom Sv. Ocu. Na poticaj muzikologa, folklorista i kompozitora Franje Kuhača (1834. – 1911.) počeo je skupljati i zapisivati hrvatske narodne napjeve iz Istre i to za austrijsku vladu (Hrvatske narodne popijeve iz Istre, svjetovne i crkvene, za muški i mješoviti zbor, objavio M. B. Rašan 1910. u Puli). Skladao je i domo-

ljubne budnice, koračnice i himne, organizirao koncerte i tamburaški orkestar. Kao narodski čovjek pun ljubavi prema svom užem zavičaju svom je obiteljskom prezimenu Brajša dodao i pridjevak Rašan po rijeci Raši koja čini prirodnu i administrativno upravnu granicu općine, župe, ali i negdašnje biskupije Pićan na jugoistoku. Sv. misu zadušnicu za ovoga velikog čovjeka koji nam je ostavio vrijednu i, nadamo se, trajnu duhovnu, liturgijsku, ali i općedruštvenu kulturnu baštinu, pokrenuo je i naručio načelnik Općine Pićan g. Ivan Franković, na zajedničko dobro duše Matka Brajše Rašana i nas još smrtnih i živućih na Zemlji. Svečano obilježavanje obljetnice zemaljskoga rođenja Matka Brajše Rašana, uz sv. misu zadušnicu, trebalo je biti označeno i jednom prigodnom monografijom o njegovu životu, ali je to iz tehničkih razloga izostalo, pa će o ovom značajnom i zaslužnom čovjeku biti više riječi po objavlјivanju rečene monografije. Misu zadušnicu slavili su, zajedno sa svojim učiteljicama, i učenici Osnovne škole Vladimira Nazora iz Potpićna, Područna škola Pićan, što je zacijelo najbolji putokaz mlađima za nastavak dobrog djela Matka Brajše Rašana: rasti, poučavati se i obrazovati u vjeri, znanosti, kulturi i umjetnosti.

Davorka Smoković

Iz života moga brata Benjamin Bartolića, isusovačkoga misionara u Brazilu

Benjamin Bartolić rođen je u Karožbi 31. 8. 1923. godine, kao drugo od osmoro djece Ivana Bartolića (*po domaću zvana Zaneto*) i Antice rođ. Dagostin (*po domaću zvana Nina*). Bili su zemljoradnici kao i većina naših Istrana onoga vremena. Kao dijete Benjamin je bio vrlo živahan, a među drugom djecom u selu imao je uvijek prvo mjesto i zapaženu prednost zbog svojih raznih dječjih sposobnosti i razigranosti te je vješto i pravedno znao rasuđivati i rješavati nastale sporove u igri među vršnjacima. Spremno je pomagao u obitelji čuvajući krave i ovce i rado je ministirao u svojoj župnoj crkvi kojom je upravljao Franjo Štavelik, svećenik rodom iz Češke (?). Dobro je naučio latinske ministrantske odgovore na misi, kako je tada bilo propisano u liturgiji. Završio je talijansku osnovnu školu u svojem rodnom selu jer je tada, pod vladavinom Italije, bio dopušten samo talijanski jezik u školama. U rodnoj je župi primio prvu sv. pričest i krizmu. Nakon smrti dugogodišnjega župnika Štavelika godine 1934. nžupu preuzima dobar i revan svećenik Ivan Pavić, župnik u Motovunskim Novakima. Na vjeronauku je od njega čuo da postoje razni misionari među neznabوćima u dalekoj Indiji pa je zamolio svoga vjeroučitelja da mu pomogne kako bi postao misionar, i to među isusovcima za koje je doznao da djeluju u Indiji.

Od Karožbe (Hrvatska) do dalekoga Brazila

Tada je Istra bila pod fašističkom Italijom pa mu nije dopušteno poći u Zagreb da se školuje kod tamošnjih isusovaca. Zato je od župnika poslan godine 1938. k isusovcima u Trst, u Italiju. Kad mu je bilo 14 godina, isusovci su se pobrinuli da se školuje i odgaja u raznim njih-

vim zavodima u Italiji s ciljem da postane svećenik, a onda misionar u Indiji. Kao isusovački đak i bogoslov posjetio je svoju obitelj dvaput. U Messini (Sicilija) zaređen je za svećenika 8. 7. 1956. godine, nakon školovanja i formacije po raznim talijanskim isusovačkim zavodima. Tek je godinu kasnije mogao imati Mladu misu u rodnoj župi Karožba, po izričitoj dozvoli tadašnjih komunističkih vlasti u Istri. Nakon samo deset dana vratio se u Italiju jer je mislio ostvariti svoju davnu želju da bude misionar u Indiji. Ali baš su tada, 1956. godine, indijske vlasti zabranile stranim misionarima ulaziti u svoju zemlju te je zato, po preporuci tadašnjega pape Pija XII. i moj brat Benjamin pošao u Brazil s drugim isusovcima godine 1957. Poslani su da zajedno u toj velikoj državi pomognu malobrojnom katoličkom kleru kao njihovi požrtvovni suradnici u raznim krajevima te velike države, a ponajviše među raspršenim urođenicima, koji su se većinom priznavali katolicima,

ali su bili slabo vjerski poučeni i bez svećenika. Bio je s njima gotovo 14 godina, a onda mu je određeno da kao pastoralac bude angažiran u raznim brazilskim gradovima gdje isusovci imaju svoju rezidenciju. Sada, s preko 90 godina, pomaže među isusovcima u velikom gradu Fortalezi gdje živi preko 2 milijuna stanovnika. Svaki dan u tom gradu ide u određeno vrijeme po onim crkvama kojima upravljaju tamošnji isusovci da bi bio na raspolaganju za sv. ispovijed kojoj pristupaju mnogi vjernici jer, kaže on, ima u tom gradu dosta zauzetih i uvjerenih katolika. Kao misionar u Brazilu pohodio je svoj rodni kraj dvaput po 20 dana i rado je posjećivao svoju rodbinu i mjesta koja su mu bila draga u djetinjstvu.

Ne zaboravlja rodnu grudu

Češće piše svojim rođacima i to uviјek na „domaćem“ hrvatskom jeziku kojim ne govori od svoje 14. godine. Jako voli naš narod i rado čita razne hrvatske knjige i časopise da ne bi u dalekom svijetu zaboravio svoj

VLČ. MARCEL LAKOSELJAC

materinski jezik. Veoma mu je draga kad uspijemo s njime telefonski porazgovarati. „Tada se osjećam kao da sam se preporodio“, kaže on. Od svoje zemljoradničke obitelji naslijedio je veliku privrženost prema zemlji i zato gdje god je bio, rado je skromnim kućnim alatom obrađivao vrtove oko kuće u kojoj je stanovaio i s ponosom gledao na banane i drugo domaće voće, na razno povrće i cvijeće koje je on svojim rukama sadio i njegovao. Sklon je humoru i više puta u pismima ponavlja razne domaće izreke kojima se naši ljudi iz Istre znaju našaliti. Pred nekoliko godina kada je pisao svome bratu Pinu, nakon neke svoje duže bolesti po kojoj je dosta smršavio, javio mu je da će mu poslati fotografiju s mršavim licem koju neka on poveća i postavi u obiteljski vinograd da bude ondje kao „strašilo“ od kojeg će ptice bježati i neće štetiti grožđu na lozama. Puno se namučio kao požrtvovan misionar i pastoralac u dalekom Brazilu. Sigurno će i njega Bog obilno nagraditi za njegov mukotrpan trud u širenju i održavanju Božjega kraljevstva u brazilskoj zemlji.

** Umro je 2. prosinca 2019. i pokopan je u zajedničku grobnicu s drugim po-knjim isusovcima na groblju koje pripada gradu Fortalezi gdje je provodio zadnje dane svoga života.

(Sve je to za života zapisao po sjećanju njegov brat mons. Ivan Bartolić, svećenik Porečke i Pulske biskupije koji je blago u Gospodinu preminuo 29. listopada 2016. godine u Svećeničkom domu u Puli u 96. godini života i 71. godini svećeništva.)

Dana 7. siječnja 2020. godine oprostili smo se od vlč. Marcela Lakoseljca, umirovljenoga svećenika Porečke i Pulske biskupije, u Motovunskim Novakima. Riječi zahvale za život i predano svećeničko služenje vlč. Lakoseljca izrekao je mons. Vilim Grbac, generalni vikar Porečke i Pulske biskupije.

Poštovana obitelji i rodbino, poštovani svi koji ste okupljeni na ispraćaju svećenika Marcela Lakoseljca najprije vam uime svećenika, redovnika i redovnica naše Porečke i Pulske biskupije želim izraziti najiskreniju sućut.

Dopustite mi da se sa nekoliko riječi osvrnem na njegov životni put.

Vlč. Marcel Lakoseljac rođen je u selu Lakoseljci u Pazinskom dekanatu od oca Antuna i majke Josipe, r. Sinčić, 22. svibnja 1933. godine.

Nakon svećeničkoga ređenja u Pazinu 12. listopada 1958. preuzima službu župnika u župama Labinskoga dekanata Sv. Martin i Šumber. Dana 16. srpnja 1965. preuzima župe Svetvinčenat i Juršići, gdje ostaje 20 godina. Od rujna 1984. do siječnja 1985. iz Vrsara upravlja župom Fuškuljin. Od 1. veljače 1985. do 31. ožujka 1991. obnaša službu pastoralnoga suradnika i župnoga vikara u župama Umag, Petrovija i Savudrija.

Od 1991. započinje njegovo misijsko djelovanje u Albaniji u Nadbiskupiji Skadar.

Nakon povratka iz misija ponovno se vraća u Umag 2008. gdje obavlja službu župnoga vikara do 2017. godine. Od tada boravi u svećeničkom domu „Betanija“ u Puli i sukladno svojim mogućnostima pomaže u Župi sv. Pavla. Preminuo je primivši svete sakramente u jutarnjim satima 5. siječnja ove godine u 87. godini života.

Mi doista vjerujemo da će mu Bog biti nagrada za sva dobra djela koja je činio u svom svećeničkom životu. Vjerujemo da ga je nakon ovozemnoga životnog puta dočekalo Božje milosrđe zbog mnogih ljudi kojima je nastojao približiti i Božju milost i Božju ljubav

putem sakramenata kojima je služio. Nadamo se da će i za njega biti mjesta u nebeskom kraljevstvu koje je i u svojim propovijedima i nagovorima, ponekad i na svoj originalan način, nastojao prenijeti onima koji su mu bili povjereni.

Vjerujemo da će mu njegov misijski duh koji ga je odveo u Albaniju kako bi radost Evanđelja prenio i onima koji su proživljavali i duhovno i materijalno siromaštvo otvoriti vrata vječnosti jer je i njegovo srce uvijek bilo otvoreno za one koji su najpotrebniji pomoći i razumijevanja drugih. Mi se nadamo da će to biti zalog za život koji ne prestaje i da će ga Bog, kojega je nastojao sresti u svakome čovjeku, nagraditi životom vječnim.

Još jednom izražavam sućut svima, posebno vama koji ste njegova obitelj. Izražavam sućut i svima koji su ga pratili cijelog njegova života. Posebno želim izraziti sućut i iskrenu zahvalu osoblju Svećeničkoga doma „Betanija“ koji su ga pratili u zadnjim danima i trenutcima života.

Neka ga na putu prema vječnosti prate naše iskrene molitve, Bog neka ga nagradi vječnošću za sva dobra koja je učinio u svom svećeničkom životu.

Čovjekov odgovor Bogu

142 Svojom Objavom „nevidljivi Bog, u svojoj neizmjerenoj ljubavi zapodijeva razgovor s ljudima kao prijateljima i druguje s njima druguje, pozivajući ih u zajedništvo sa sobom, da ih u njemu prigrli (*Dei verbum*)“. Primјeren odgovor tom pozivu jest vjera.

1102 „Spasonosnom se riječju (...) vjera u srcu vjernika hrani; vjerom se zajednica vjernika rada i raste.“ Navještaj Božje riječi ne zaustavlja se na pouci: on pobuđuje *odgovor vjere*, kao pristanak i preuzimanje obveza u pogledu saveza između Boga i naroda. Duh Sveti daje i milost vjere, on vjeru utvrđuje i čini da u zajednici raste. Liturgijska je zajednica u prvom redu zajedništvo u vjeri.

143 Vjerom čovjek potpuno podlaže Bogu svoj razum i svoju volju. Čovjek daje svoj pristanak Bogu objavitelju svim svojim bićem. Taj čovjekov odgovor Bogu objavitelju Svetog pisma naziva „poslušnošću vjere“.

2087 Vrelo našem čudorednom životu jest vjera u Boga koji nam objavljuje svoju ljubav. Sveti Pavao govori o „posluhu vjere“ (Rim 1,5) kao o prvotnoj obvezi, ukazujući da je „nepoznavanje Boga“ počelo i objašnjenje svih čudorednih skretanja. Naša je dužnost u pogledu Boga da u njega vjerujemo i da za njega svjedočimo.

1814 Vjera je bogoslovna krepst po kojoj vjerujemo u Boga i sve što je On rekao i objavio i što nam sveta Crkva predlaže vjerovati jer je On sama istina. Vjerom „čovjek svega sebe slobodno Bogu predaje“. Zato vjernik nastoji upoznati i ispunjavati volju Božju. „Pravednik će od svoje vjere živjeti.“ (Rim 1,17). Živa vjera je „ljubavlju djelotvorna“. (Gal 5,6)

1815 Dar vjere ostaje u onome tko nije sagriješio protiv nje. No „vjera je bez djela mrtva“ (Jak 2,26): ako nije popraćena nadom i ljubavlju, vjera ne sjedinjuje vjernika potpuno s Kristom i ne čini ga živim udom njegova Tijela.

1816 Kristov je učenik dužan ne samo čuvati vjeru i od nje živjeti nego i isповijedati je, za nju otvoreno svjedočiti i širiti je: „Treba da svi budu pripravni prznati Krista pred ljudima i slijediti ga na putu križa za vrijeme progona, bez kojih Crkva nije nikada.“ Služenje i svjedočenje vjere nužni su za spasenje: „Tko god se prizna mojim pred ljudima, priznat će se i ja njegovim pred Ocem, koji je na nebesima. A tko se odreće mene pred ljudima, odreći će se i ja njega pred svojim Ocem, koji je na nebesima.“ (Mt 10, 32-33)

144 Poslušati („ob-audire“) vjerom znači slobodno se podložiti riječi koju smo slušali jer za njezinu istinitost jamči Bog, koji je sama istina. Kao uzor takve poslušnosti Sveti pismo stavlja nam pred oči Abrahama. Djevica Marija joj je najsavršenije ostvarenje.

145 U svečanom pohvalnom slovu vjeri Otaca, Poslanica Hebrejima osobito naglašava vjeru Abrahamovu: „Vjerom, pozvan, Abraham posluša i zaputi se u kraj koji je imao primiti u baštinu; zaputi se, ne znajući kamo ide.“ (Heb 11,8) Vjerom se zadržao kao stranac i hodočasnik u Obećanoj zemlji. Vjerom Sara primi mogućnost da zače sina. Vjerom je napokon Abraham kao žrtvu prikazao svoga sina jedinca.

489 U Starom zavjetu Marijino se poslanje pripravljalo poslanjem svetih žena. Na početku bijaše Eva: unatoč svojem neposluku, primila je obećanje o potomstvu koje će biti pobjednikom Zloga i obećanje da će biti majka svih živih. Snagom toga obećanja Sara zače unatoč svojoj starosti. Protiv svakoga ljudskog očekivanja, Bog je izabrao što se smatralo nemoćnim i slabim da pokaže svoju vjernost obećanju: Anu, Samuelovu majku, Deboru, Rutu, Juditu, Esteru i mnoge druge žene. Marija „ima prvenstvo među poniznima i siromasima Gospodnjim, koji s pouzdanjem od Njega očekuju i primaju spasenje (...) S Njom, uzvišenom kćeri sionskom, poslije dugog čekanja obećanja, ispunjuju se vremena i ustanovljuje se nova ekonomija.“

Božićni igrokaz u Marčani

Na dan Božića krizmanici su u župi Marčana pripremili prigodan božićni igrokaz pod nazivom „Ozvjezdano nebo“ koji govori o tome kako su, tražeći svratište, pred porođajem, Marija, majka Isusova, i sv. Josip nailazili na brojne prepreke.

U igrokazu su likovi životinja (ovce, koze, volovi, krava, ptice, golubovi, sova) personificirani te prenose simbolično značenje nas, ljudi, koji i u današnjem vremenu ne ostavljamo prostor Isusu, na dan Njegova rođenja, već su Jaslice potisnute i ostavljene „na samom rubu“ Božića u kojem jedva da ih možemo ponegdje još vidjeti u kućama ispod jelke ili pored Djeda Mraza.

Djeca su miljenici Božji te odašilju snažnu poruku na svoj topao, iskren i jedinstven dječji način, stoga neka nas ova poruka „probudi“ i dâ nam hrabrosti da budemo „djeca Božja“.

Nicol Kolar

Krizmanici, s lijeva na desna: Dora, Maria, Petar, Diego, Filip, Florijan, Marija, Antonnij, Anika, Monika, Mate

IZ BILJEŽNICE JENEGA PLOVANA

Usiječnju, mjesecu koji je još uvelike obilježen božićnim vremenom, donosimo sjećanje plovana pre Antona na još malo božićnih detalja.

U drivenjaki po snigu...

I tu, u sredini, na brežuljčiću, „na slavo Boga i Majke Božje, ograde blagovetni mještani ovo sveto tajno,“ ovu crkvu. Jednobrodnu. S lopicom. Sa sakristijom. Krajem 16. stoljeća. Časte posebno svećano svog svetca zaštitnika Ali slave Boga u njoj i svake nedjelje i svakoga blagdana. A u došašću su „naši stari u drivenjaki po snigu ujutro rano hodili na Zornice iz okolnih i udaljenih seli. Samo bi se čulo: hlip, hlap! Po škuren! I to cili prošiđion. A mašilo se po starovjerski.“

Raspjevala se sva crkva

Svećenik bi prije Ponoćke ispovijedao. Kad je počela Ponoćka, poslije otpjevanoga oficija, svirač bi veselo zasvirao na harmonij „na organu“ i crkvom se razlijegao ugodan glas božićnih pjesama: *Radujte se narodi, Kirie eleison, Svim na zemlji, U se vrime godišća* i drugih. Raspjevala se sva crkva. Ofaru nikad kraja. Za vrijeme mise kađenje, i jaslica, uz pratnju ministranata.

Iz župne kronike

Jedan prethodni župnik zabilježio je u Župnu kroniku statistiku o primanju sakramenata. Kad je došao u kapeliju, o Uskrsu bi došlo oko 300 vjernika na uskrsnu svetu ispovijed, a on je brojku podigao gotovo do tisuću, koja se nije umanjivala sve do poslije rata kao plod njegova rada i rada svećenika koji su došliiza njega. Bio je i pjesnik te je u stihovima opisivao osobito težak put između dviju župa kojima je upravljao.

Učiteljičino vjenčanje

Uz sam je župni stan kućica gdje su stanovale učiteljice. Kršćanke, ali u onom režimu nisu smjele ni pozdraviti svećenika. „Po tajno“ je župnik noću pripremio jednu za vjenčanje i vjenčao je u stanu, da ne bi tko doznao i zagončao joj budućnost izbacivši je iz službe.

Plovani pre Anton

Žminj: crkva svete Foške

Crkva sv. Foške, djevice i mučenice, najstarija je crkva na Žminjštini – njezini početci sežu u 6. stoljeće. Današnji oblik poprima u 18. stoljeću kada je izgrađen i zvonik. Nalazi se na brežuljku, kod sela Luginji, oko 1,5 km istočno od Žminja. Dragocjen je biser starokršćanske arhitekture unutrašnjosti Istre. S južne strane crkve, gdje je nekada postojao i trijem (lopica), mogu se vidjeti tranzene, kamene prozorske rešetke, inače karakterističan element starokršćanske arhitekture 6. stoljeća.

Sveta Foška (lat. *Fusca*) ranokršćanska je mučenica podrijetlom iz Afrike. Prema dr. sc. Andželku Badurini mučena je u

Ravenni oko 250. godine, zajedno sa svojom sluškinjom Maurom. Relikvije mučenice, mlade djevojke, kasnije su prenesene u Torcello. Kult svetice proširio se odatle i na naše krajeve, Istru i Kvarner. Atributi su joj palma, mač i đavli u bijegu.

Njezin se blagdan slavi 13. veljače pa prvu nedjelju nakon toga datuma, u crkvi sv. Foške bude *glavna župna nedjeljna sveta misa* s oferom – čašćenjem relikvija sv. Foške uz ophod oko glavnoga mramornog oltara kojim dominira kip svetice.

I današnje vrijeme treba hrabre kršćane koji će svjedočiti i živjeti ljudske i kršćanske vrednote. Ove će godine misno slavlje u toj crkvi sv. Foške biti na šestu nedjelju kroz godinu, 16. veljače u 11 sati, pa ovom prilikom pozivamo sve zainteresirane, štovatelje slike Foške, da nam se pridruže u zajedničkom slavlju.

Nela Peteh

Povratak u Hrvatsku... biciklom!

(nastavak)

Za Njemačku je bila prognoza – velika vrućina. Računam po danu popiti najmanje tri litre vode. Ujutro si nabavim najprije vodu i ostalo (banane, jabuke, kruh, jaja, tu i tamo salame, ako mi tijelo traži). Kod ove vrućine jabuka je pravi melem. Dobro da su prvi dani bili tako naporni. Moje tijelo nije naviknuto na takav napor. Opterećenje mi pomaže da lakše prebolim bol rastanka. Dnevno prelazim 50 do 70 km, mnogo više nego što sam planirala.

Stalno sam u razgovoru sa svojim Bogom. Osjećam se sigurno i nimalo osamljeno. Kada sam na kraju snage i počnem sama u sebe sumnjati, ponovo sretnom ljudi koji se zanimaju za moj put te mi daju novu nadu i motivaciju. Hvala Bogu što moram stalno pitati za put. Nakon pet dana, sve je postalo rutina. Uvijek kada mislim „trebam *toilette*, prodavaonicu ili prenoćište“, odmah mi se želja ispunii. To je fantastično. Ispred Kemptena dobijem prve bolove u ramenu od guranja bicikla. Iako sam svaki dan nešto od moje prtljage ostavljalaa da bi mi bilo lakše, morala sam donijeti odluku: „Ili odbaciti opremu za kampiranje ili odustati.“ Najveće uzbrdice u Austriji bile su preda mnom. Odustati nije dolazilo u obzir. Jedna noć provedena u kampu pokazala mi je da trebam puno vremena i snage za postavljanje i raspremanje šatora – jela – pranje rublja. I tako, kampiranje je za mene definitivno postalo prošlost. Moje kuhalo na plin i namirnice poklonila sam vlasniku kampa. Moju opremu za kamp poklonila sam konobaru gostonice gdje sam prenoćila i time ga usrećila jer je uvijek sanjao o kampiranju. Tako sam njega i sebe usrećila jer sam imala jednu veliku torbu manje i lakše mi je bilo gurati bicikl. Kako sam sada brže napredovala, bit će mi i dovoljno novaca za daljnja prenoćišta. Bog je ljubav i On me na putu upoznavao s puno ljubaznih, otvorenih i susretljivih ljudi. Osobito sam vodila lijepe i dobre razgovore sa ženama koje su

me hrabrike u mojoj osamljenosti i učvršćivale u snazi vjere. Žene su mi uvijek putem pomagale. Tako sam jednoj ženi u Reuteu morala obećati da ne idem biciklom preko strma prijevoja Fernpassa u Innsbruck. Reklamila je da bi to biciklom bila smrt, zbog mnogih auta i velikoga uspona. Savjetovala me da prenoćim u Reuteu i ujutro vlakom krenem dalje. Bila je tako uvjerljiva i energična da nisam mogla drugo nego je poslušati. I to je bilo dobro jer sam sljedeći dan iz vlastita vidjela koju sam si muku uštedjela.

U istom vlaku srela sam jednoga čovjeka koji je imao bicikl i bio je oduševljen time što sam odlučila. Spontano mi je pomogao jer se tamo dobro snalazio. U Innsbrucku mi je kupio kartu za vlak do Brennera i doveo me do pravoga perona u najkraćem vremenu. (Hvala, Franz!)

Tako sam bez napora nakon pola sata stajala sa svojim biciklom na Brenneru i nisam mogla ni shvatiti što mi se dogodilo. Kao da to nije bilo dovoljno veliko čudo, tu su mi sada dva talijanska policajca (*carabinieri*) nosili nakrcani bicikl po stubama gore pa dolje, i to dvaput, jer na peronu nije bilo lifta. Izgledalo mi je kao da mi pomažu anđeli. Od Brennera u pravcu Brunecka išlo je kao u životu, malo nizbrdo malo uzbrdo. Samo jedan dan na svom putovanju morala sam voziti po kiši. Uvijek kad sam htjela skratiti put, dogodilo mi se suprotno jer mi je obilaznica bila duža. Ali i tu sam pravodobno susretala ljudi koji su me ponovno usmjerili na „pravi put“. Moja je spoznaja: kada je lagano – točno je. Teškoća nastaje zbog moje tvrdoglavosti. Kada sam stigla na podnožje prijevoja Lesachtal i proučavala svoju kartu, jedna žena ponovno odvratila od namjere da guram bicikl na brdo. Preporučila mi je dulji, ali lakši put prema Hemagor. Svoj savjet htjela je potvrditi primjerom njena znanca koji je upravo prolazio pokraj nas. On je nakon kratka razmišljanja predložio: „Najlakše je da tebe i tvoj bicikl stavim

u svoj auto i vozim te na prijevoj.“ Prije toga slučajno sam upoznala i srela njegovu ženu s kojom sam vrlo intenzivno i zanimljivo razgovarala. I evo, opet mi je Bog pomogao preko dobroih ljudi. Kako je rekao, tako je i učinio. On me zajedno s biciklom odvezao na Nassfeldpass i još se od mene oprostio jednom pjesmom na gitari, koju je imao u autu. Da to nisam doživjela, ne bih vjerovala. Nemoguće mi je opisati što sam osjećala. Bila sam jednostavno blagoslovljena. A sada su moj sljedeći veliki cilj Udine, Montfalcone i Trst. Tih sam se gradova najviše plašila. Ali strah je bio samo u mojoj glavi. Sad sam ih izravno prošla i sve je bilo drugačije nego sam mislila. Ponovno susrećem bicikliste i pješake. Pokazuju mi gdje mogu na sljedećem izvoru napuniti boce vodom i kuda moram voziti. Ni jedan jedini neugodan ili opasan susret. I moj je bicikl također hrabro izdržao, samo sam jednom nakon 500 km morala napumpati gume, a to je bilo tako jednostavno.

Nakon 892 km na biciklu ili gurajući ga uza se (putovanje vlakom nije uračunato), napokon sam nakon 13 dana došla do kuće svoga oca. S malo prtljage, ali prepuna jakih dojmova. Još će dugo vremena proći dok ne „probavim“ sve što sam doživjela. To je trebala biti „AVANTURA MOGA ŽIVOTA“, ali bilo je „HODOČAŠĆE LJUBAVI“.

Moja spoznaja nakon putovanja jest:

„Ja mogu svom Bogu bez ograničenja vjerovati jer On mi želi samo sve najbolje.“ Dok ovo pišem, plačem jer sam još uvijek pod jakim dojmom kako sam doživjela neizmjernu dobrotu Božju.

Bilo je važno ići „putem“ i biti otvoren za sve puteve koji će još u životu doći.

Sada moram najprije naučiti jezik. Ali i bez znanja svih riječi, znam da sam kod kuće gdje će se govor ljubavi razumjeti i govoriti.

HVALA!

BLAGOSLOV KUĆA/ STANOVA/OBITELJI

Većina svećenika debelo podcrtava vrijeme oko Božića. U njihovu kalendaru to je vrijeme blagoslova kuća. Ove je godine čak i državni radio objavio da na Tri kralja počinje božićni blagoslov kuća. Neki su svećenici doista tada počeli blagoslivljati, mnogi su počeli puno ranije, a neki su i prije toga već završili. Jedni će na juriš – od jutra do noći u što kraćem broju dana – završiti taj naporni posao, dok će drugi strpljivo, iz dana u dan, malo pomalo djelo privesti kraju tijekom nekoliko mjeseci. Svatko u slobodi odlučuje koji će model primijeniti: „brzinski”, kako bi se što prije mogli posvetiti drugim pastoralnim zadatcima ili „temeljito“ (što znači sporije) pa usporedno rješavati druge pastoralne obvezе. Neki neće blagoslivljati kuće „po redu“, već će tijekom cijele godine prigodno posjećivati obitelji i duže se zadržavati kod njih na ručku, druženju i razgovoru. Svaki model ima svoje prednosti i svoje nedostatke.

Svakako, treba ići. Vjernicima je potrebna ta podrška i mogućnost osobnoga susreta. To ih okrepljuje i ohrabruje, već sam susret, ako i ne bude nekog posebnog razgovora, a ako se razgovara, još i više.

Možda ponekad mi svećenici očekujemo nekakve duboke teološke i liturgijske rasprave, pa kad one izostanu, budemo frustrirani jer tobože ne želimo razgovarati o „vremenu i zdravlju“. A zapravo trebamo razgovarati o svemu i svačemu i u tim razgovorima čuti što naši vjernici misle, žele i osjećaju. Preko toga se dođe i do vjerskih dubina.

Isus je slao svoje učenike neka idu pred njim u svaki grad i mjesto kamo je kanio doći. Rekao im je:

„U koju god kuću uđete, najprije recite: ‘Mir kući ovoj!’ Bude li tko ondje prijatelj mira, počinut će na njemu mir vaš. Ako li ne, vratit će se na vas... Kad u koji grad uđete pa vas prime, jedite što vam se ponudi i liječite bolesnike koji su u njemu. I kazujte, približilo vam se kraljevstvo Božje.“ (Usp. Lk 10,5-9) I, evo nam prilike da to činimo pri blagoslovu kuća. Mi pripravljamo mjesto Isusu koji će doći u tu kuću poslje nas. Ne trebamo u to sumnjati: on će sigurno doći, a mi ne moramo znati kako i na koji način, u kojem trenutku, u kojoj prilici, u kojem događaju, kojoj osobi... Važan je Isus, a ne naš osobni dojam. Sjećam se kako sam kao mlad svećenik psihički „puškao“: dojadilo mi nebrojeno puta ponavljati isto. Nisam više mogao naprijed, nisam imao snage izići iz kuće, sve se u meni opiralo, osjećao sam se bolesnim, a dužnost me tjerala. Konačno, jednoga dana više nije bio dovoljan ni osjećaj dužnosti. Jednostavno nisam išao. Nekoliko sam dana „bolovao“ dok mi se nije vratila snaga (a ljudi su čekali!).

Nekad svećenik želi nekakav vjerski zreliji i potpuniji odnos, a nađe na nešto što mu se čini gotovo kao magijsko shvaćanje pa bi najradije s tim prekinuo. Ljuti ga pasivnost ukućana, kao da se njih to ne tiče, kao da je važno poškropiti „svetom vodicom“ zidove i stvari, a sami sebe iz toga isključuju... Dapače, susjedi znaju ostaviti ključ da se otvori kuća i da svećenik poškropi... Uh! Ipak, tada se dobro sjetiti ovoga: „Krsni se blagoslov s čovjeka prelijeva i na stvari kojima se on služi i na prostore u kojima boravi. Zato se o Bogojavljenju blagoslivlja voda da se njome škrope prije svega ljudi na

spomen svoga krštenja... No tom se vodom škrope i stanovi i radionice, polja i stvari, da se pokaže kako je Krist cijeli svemir otkupio...“ (Rimski obrednik: Blagoslovi)

Nakon iskustva u toj pastoralnoj djelatnosti od 35 godina, sada mogu reći da mi je još uvijek nakon podužega vremena teško blagoslivljati kuće, ali ne onako kako sam prije naveo. Sad shvaćam koliko je važno da kao svećenik barem nakratko posjetim svoje vjernike. Vidim da sam puno puta bio izazvan na pastoralnu akciju i htio nešto s ljudima učiniti, a ovo sam podcijenio; sad sam naučio koliko je važna ta prilika koja mi se pruža, koju velik dio ljudi automatski prihvata... Na meni je samo da tom posjetu dam određeni značaj. Vidim koliko je važno za ovaj vid pastoralnoga rada da svećenik bude više godina na župi, a ne da se često mijenja. Vidim kako je za ljudi olakšavajuće kad im se godinama zaredom pojavljujem na vratima, kako se odmah dogodi prepoznavanje, prihvatanje, povjerenje...i kako s lakoćom ulazimo u dijalog... i kako ljudi lakše prihvate zajedničke dijelove molitve... Sve je puno lakše, nego kad se pojavitim kao stranac. Lani sam malo pomogao kolegi u mojim bivšim župama: pa to je teklo kao ulje. Čak sam zaboravio da tu više nisam župnik, a i ljudi su me odmah prepoznali i prihvatali. Vidim i to kako se iz godine u godinu stvari mijenjaju: stariji umiru, mlađi nemaju s time ništa i to blagoslovno mjesto nestaje, ali se rađaju nova mesta: u drugoj obitelji, kod doseđenih mladih parova... I, život ide dalje! Bogu hvala!

Crtice o preporodnome listu Naša sloga (1870.-1915.) (VI. DIO)

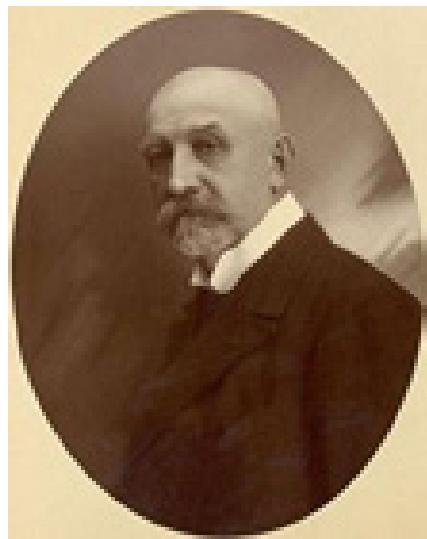
Godine 1883. izdavatelj i odgovorni urednik postaje pripadnik mlade generacije preporoditelja, Matko Mandić. Naša sloga od toga se vremena radikalno mijenja i ulazi u sasvim novu fazu svojega razvoja. Zato M. Gross s pravom ovako opisuje put Naše slege 70-ih godina: „(...) od prvih nesigurnih koraka, nejasnih nagovještaja i pokušaja pouke seljaka, pa sve do kraja faze kad se sadržaj te pouke pretvorio u jasni politički i nacionalni program borbe protiv talijanske premoći, a za uvođenje hrvatskog jezika u upravu i škole, tj. u program nacionalnog pokreta za očuvanje i afirmaciju hrvatskog značaja Istre kao dijela Hrvatske.“

Znatnu pozornost *Sloga* i dalje pridaje zbivanjima u drugim jugoslavenskim zemljama, pa tako i bosansko-hercegovačkim događajima 1878. godine. List je očekivao da će se Bosna i Hercegovina pridružiti Hrvatskoj; razočaran je posljedicama zaposjednuća, ali ipak okupaciju smatra općenito dobitkom za hrvatsku stvar. S druge strane, bosansko-hercegovački ustank doveo je u *Našoj slogi* do zaoštava-

nja odnosa s talijanaško-talijanskim gospodarima Istre, koji su primjer događanja u Bosni i Hercegovini shvaćali kao prijetnju mogućim ustankom seljačkoga puka i u Istri. Općenito, raste broj dopisa u kojima se ističe nevoljan položaj naroda koji Talijani i „šarenjaci“ iskorištavaju do kraja, osobito putem lihve.

Na sve se te nevolje odgovara učvršćivanjem položaja *Naše slike*, a naročito jačanjem pokreta u organizacijskome pogledu, čemu *Sloga* daje svoj obol; ona promiče značajnu akciju – proširenje djelatnosti slovenskoga tršćanskog političkog društva *Edinost* i na Istru. Uredništvo je to podržalo jer je bilo uvjereni da će se odsad hrvatski puk Istre lakše moći odupirati talijanaško-talijanskom pritisku, u što ga je uvjerali i druga izborna pobjeda D. Vitezića na drugim parlamentarnim izborima 1879. godine. Širenje djelovanja društva *Edinost*, međutim, bilo je na liniji ranijega slavjanstva, a u *Slogi* su sve više prevladavali pravaški intonirani glasovi; štoviše, krajem sedmoga desetljeća u redakciju lista – rekli smo – dolazi raditi pravaš M. Laganja „(...) kojemu je uredništvo u rukah“.

Godine 1883. izdavatelj i odgovorni urednik postaje pripadnik mlade generacije preporoditelja, Matko Mandić. *Naša sloga* od toga se vremena radikalno mijenja i ulazi u sasvim novu fazu svojega razvoja. Zato M. Gross s pravom ovako opisuje put Naše slege 70-ih godina: „(...) od prvih nesigurnih koraka, nejasnih nagovještaja i pokušaja pouke seljaka, pa sve do kraja faze kad se sadržaj te pouke pretvorio u jasni politički i nacionalni program borbe protiv talijanske premoći, a za uvođenje hrvatskog jezika u upravu i škole, tj. u program nacionalnog pokreta za očuvanje i afirmaciju

hrvatskog značaja Istre kao dijela Hrvatske.“

Od 1880. g. *Naša sloga* tiskana je na velikome formatu, a te se godine pojavio i njezin izdavački prvijenac, pod naslovom *Hrvatske narodne pjesme što se pjevaju po Istri i Kvarnerskih otocih*. Riječ je o zbirci od tristotinjak pjesama, koje su kao podlistak na stranicama lista objavljivane od 1. siječnja 1879. do 1. lipnja 1880. godine.

U srpnju 1899. g. *Sloga* je počela izlaziti u Puli. U tome pulskom razdoblju urednici su bili spomenuti M. Mandić, a kratko vrijeme i Stiepo Gljivić, Josip Hain i Jerko Mahulja. U skladu s nacionalnopreporodnim zadatcima, *Naša sloga* je i dalje veliku pozornost posvećivala hrvatskim školama Istarskoga poluotoka, zatim izborima za općinska vijeća i za Istarski sabor, prilozima o radu Družbe sv. Ćirila i Metoda i pojedinih bratovština, donoseći praktične savjete za poljoprivrednike i zanatlije, kao i zanimljivosti i novosti iz slavenskoga i ostalog svijeta te književne priloge.

Do 1884. izlazila je kao dvotjednik, a od 1884. do 1900. kao tjednik; od 1900. do 1902. izlazila je dvaput tjedno, a od 1902. ponovno je postala tjednikom, dok je u vrijeme zasjedanja Istarskoga sabora 1902.

do 1903. te pred izbore za Carevinsko vijeće 1907. izlazila triput tjedno. Početkom Prvoga svjetskog rata izlazila je u samo dva stupca, s obzirom da zbog mobilizacije tiskarskih radnika list nije imao tko tehnički prirediti i urediti, a zbog pojačane cenzure sve su češće bile i bjeline.

Naša sloga prestala je izlaziti 25. svibnja 1915. godine. Tjedan dana prije tiskanja posljednjega broja umro je M. Mandić, njen najpoznatiji urednik, pa je u tome broju objavljeno i izvješće o njegovu pogrebu u Trstu. *Naša sloga* bila je veoma bliska ideji slavenske uzajamnosti biskupa J. J. Strossmayera i dr. F. Račkoga, što se posebice očituje u pozornosti i simpatijama za događaje u slavenskome svijetu. Polazište u njezinu djelovanju od početka, u lipnju 1870., pa do obustavljanja 1915. g. bila je Dobrilina vjera u prosvjetu kao sredstvo ostvarenja hrvatske nacionalne slobode, što joj je i postalo temeljnom te trajnom odrednicom. Kao konstanta tijekom gotovo polustoljetnoga izlaženja bilo je djelovanje na narodnome preporodu istarskih Hrvata i za njihovo jedinstvo i slobodu. U skladu s time, *Naša sloga* nastojala je odgojno djelovati i širiti optimizam u duhu hrvatske narodne tradicije. Svoje je djelovanje zasnivala na kataličkim načelima zagovarajući suradnju s liberalnom strujom te ističući zauzimanje za općenacionalnu dobrobit hrvatskoga istarskog puka, s dovoljno širokom osnovicom za okupljanje i slogu svih istarskih Hrvata, bez obzira na idejne razlike. Na taj je način veoma snažno utjecala na promišljanje tamošnjega seljačkog stanovništva, dajući mu snagu i oslonac u borbi protiv pokušaja talijansko-talijanske vladajuće manjine.

Učenici Katoličke osnovne škole „Josip Pavlišić“ iz Rijeke posjetili središnju Istru

Dana 9. prosinca 2019. godine, na 14. obljetnicu smrti riječko-senjskoga nadbiskupa i metropolite Josipa Pavlišića, učenici prvih i drugih razreda prve riječke katoličke osnovne škole, u pratinji svojih učiteljica (dva puna autobusa), posjetili su središnju Istru. Željni su taj dan posjetiti mjesta koja su nadbiskupu Pavlišiću, po kojem je njihova škola dobila ime, obilježila život i rad.

Najprije su došli do crkve sv. Lucije, u istoimenoj župi nedaleko Ježenja, gdje ih je ugostio župnik Željko Zec, a tu je služena i sv. misa. Župnik je posebno istaknuo potrebu poslušnosti i poučljivosti djece već od najranije dobi jer je to jedino jamstvo za izgradnju kompletnih ličnosti u odrasloj dobi. Pohvalio je učenike i voditelje za izvrsnu pozornost i dostojanstveno sudjelovanje na sv. misi s obzirom na broj djece. Na kraju mise gospođa Mirjana Ferenčić, nadbiskupova rođakinja, pripovijedala je crtice iz njegova života te je govorila o raznim prilikama i neprilikama u kojima je živio i koje su ga pratile. Spomenula je i njegovu ustrajnost, marljivost, bistrinu uma, snalažljivost te ostale talente koji su ga resili, a znao ih je upotrijebiti

kada je bilo potrebno. Podsjetila je prisutne kako se nalaze u crkvi gdje je nadbiskup Pavlišić neizostavno dolazio predslaviti euharistijsko slavlje svake godine o blagdanu sv. Lucije. Ta mu je crkva bila posebno draga jer je u nju dolazio s majkom, braćom i sestrama na hodočašća još kao dječak. Nedaleko crkve nalazi se mjesto Heki gdje je nadbiskup započeo osnovno školovanje.

Nakon okrepe pod *lopicom*, gosti iz Rijeke uputili su se u Srbljane, gdje ih je ugostio nadbiskupov pranećak, gospodin Eugen Paulišić, i pokazao im rodnu kuću.

Posjet Istri zaključili su razgledavanjem Pazinskoga kolegija u kojem je svojevremeno djelovalo sjemenište s klasičnom gimnazijom i bogoslovijom. Mladi Josip Pavlišić tu je djelovao kao ekonom, a i duhovnik i ravnatelj.

Katolička osnovna škola „Josip Pavlišić“ započela je s radom 2015. godine, a prilikom ovoga posjeta učitelji su spomenuli da će se od sljedeće, 2020., godine, dan nadbiskupova prelaska u vječnost, 9. prosinca, slaviti kao Dan škole. Za nadati nam se da će netko od ove djece, po završetku osnovne škole, nastaviti školovanje u Pazinskom kolegiju.

M. F.

Sv. Nikola u Marčani

Sv. Nikola pohodio je župu Marčana i došao u posjet dječici 8. prosinca na nedjeljnu misu te je sa sobom donio prigodne poklone, uz mnoštvo slatkiša, a ovog puta bez ijedne šibe.

Sv. misu predvodio je župnik vlč. Jure Purkić koji se i osobno pobrinuo za dolazak sv. Nikole te tako obradovao mnoštvo dječice, a i odraslih.

Inače, sv. Nikola rođen je u 3. stoljeću u Maloj Aziji. U svome životu borio se protiv nepravde i za ljubav prema bližnjemu u kojem je prepoznavao Boga. Prema narodnom vjerovanju činio je i čudesa. Poput Isusa smiruje uzburkano more i zato je zaštitnik mornara. Svojim blagoslovom ozdravlja dijete kojem je zapela riblja kost u grlu te ga nazivamo i zaštitnikom djece. Preminuo je 6. prosinca 343. godine te je pokopan u Miri gdje se i danas nalazi sarkofag u koji je nekoć bilo položeno njegovo tijelo. Zbog turskih osvajanja tijelo mu je preneseno u talijanski grad Bari gdje se i danas nalaze njegove relikvije.

Radost je prisjećati se i slaviti naše svetce koji žive u Nebu s Gospodinom.

Prema objavi sv. Gertrude, *dionicima zasluga svetaca postajemo ako za njih Bogu zahvaljujemo zbog njihovih milosti već sada na Zemlji.*

Nicol Kolar

Druženje članova Zbora Župe Gospe Fatimske

Božićno vrijeme je završilo pa su se članovi Zbora Župe Majke Božje Fatimske, nakon mnogo pjevanih misa, proba, susreta zborova, Božićnog koncerta, odlučili opustiti uz malu veselicu ili feštu, kako bi se kod nas reklo. Okupili smo se u Pastoralnom centru „Sv. Josip“; svi pjevači, svirači i naš župnik, vlč. Blaž Bošnjaković. Nije se naručivao catering, svaka je žena skuhala ili ispekla nešto i donijela. Večer je započela blagoslovom kuće i jela, a onda smo se počastili domaćim slasticama. Bilo je tu svega: pršuta, šunke, sira, pita, šuga, mesa i kolača; sve je bilo ukusno kao u hotelu sa 5 zvjezdica. Nakon večere uslijedila je pjesma pa se i zaplesalo. Jedno predivno druženje, gotovo tradicionalno. Svi su se složili da je bilo prekrasno i da se tako nešto mora čim prije ponoviti! Bit će, ako Bog da!

LČ

PRIPRAVA ZA BRAK POREČKA I PULSKA BISKUPIJA 2020.

LABINSKI DEKANAT

Dekanatski centar "Bladomir Miroslav Bulović", 1. maja 3, Gornji Labin
 1. travnja: 13., 19., 19. i 20. veljače u 19 sati;
 2. travnja: 9., 10., 16. i 17. lipnja u 19 sati;
 3. travnja: 20., 21., 17. i 18. srpnja u 19 sati.

PAZINSKI, BUZETSKI I PRČANSKI DEKANAT

Pazinski katalog, 1. kat, Bjelje, Pazin
 1. travnja: 7., 14., 21. i 28. veljače u 19 sati;
 2. travnja: 6., 13., 20. i 27. veljače u 19 sati;
 3. travnja: 2., 9., 16. i 23. listopad u 19 sati.

POREČKI DEKANAT

Zapna dvorana Župe sv. Bernarda, Andrije Galperini 27, Poreč
 1. travnja: 10., 11., 17. i 18. veljače u 19 sati;
 2. travnja: 15., 16., 22. i 23. srpnja u 19 sati;

PULSKI I VODNJANSKI DEKANAT

Zapna dvorana Župe sv. Josipa – Dr. Vlatkoje K. Peša
 1. travnja: 13., 14., 20. i 21. veljače u 19 sati;
 2. travnja: 7., 8., 14. i 21. veljače u 19 sati;
 3. travnja: 10., 11., 17. i 18. srpnja u 19 sati.

ROVINJSKI DEKANAT

Pastoralni centar Doma Božića, Rovinj
 1. travnja: 24., 27., 31. veljače i 3. travnja u 20:00 sati;
 2. travnja: 1., 4., 8. i 11. srpnja u 20:00 sati.

UMAŠKO – OPITALJSKI DEKANAT

Zapna dvorana Župe sv. Peregrina, Ernesta Milka 13, Umag
 Pripreva za brak odvijaće se u nepravom vremenskom periodu kroz deveti, posebni od prvega
 svartika do nepravog (odvijaće se 19 sati), redatelj u 20 sati, redatelj u 20 sati i slatko u 20 sati.

Zarudnički kraj se namjeravaju vjenčati trebaju se javiti svojim dogovoljima vlasti mjesne na-
 mije. Zapiski će biti uputiti i slati im prijedlošnicu s kojom će se javiti na pripremu. Sve druge
 informacije mogu se dobiti i na tel. 099/ 733-437 (kontakt: vđ. Milenko Prampić).

URED ZA OBITELJ KRAĆNO I OBITELJSKO SVIJETOVLAŠTVO (KOS)

Svjjetovlajstvo Pula: Ulica Dražbe Sv. Črila i Metoda 5; tel. 091 263 5062, ili sm.
 Svjetovlajstvo Pula: Zagrebačka 30, (iza Laporića u sklopu bolnice) za dogovor termina
 tel. 091 263 5062 ili sm.; e-mail: obitelj@ppb.hr ili ppb.obitelj@gmail.com.

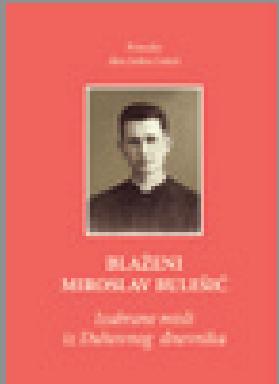
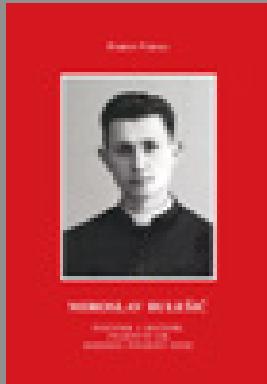
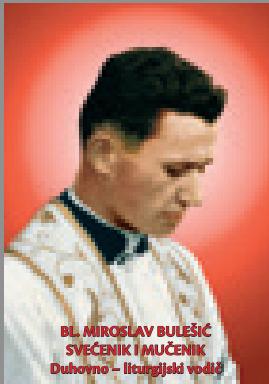

POSJETITE KNJIŽARE "JOSIPA TURČINOVIĆA"

Izdavačka kuća JOSIP TURČINOVIĆ d.o.o. Pazin
Narudžbe na tel. 052/ 624 342

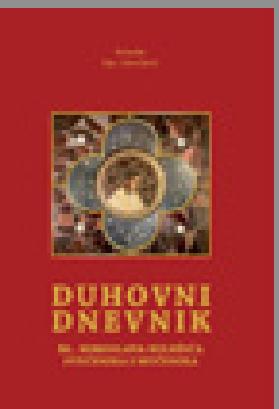
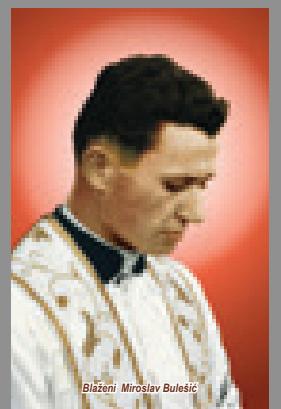
Prodavaonice:

PAZIN, A. Kalca 2, tel. 052/621 082
PULA, Danteov trg 1, tel. 052/216 498
POREČ, Eufrazijeva 22, tel. 052/451 784

MISNA VINA POREČKE I PULSKE BISKUPIJE

Kontakt za nabavu: porec@josipturcinovic.com, 052/451 784

Radio Istra

Ulica 16, 52100 Pula 052/31-2000/2 - Rovinj 052/31-2000/9
Kring 052/3 - Rabac 052/1 - Poreč 052/9

KAP ZA DOBAR DAN
- duhovna misija za bolje početak dana
- od ponedjeljka do subote u 06:30

PUTEVIMA VJERE
- srednjačka vjerska emisija
- petkom u 17:30

SUSRET S IZVOROM
- komentar nedjeljnog Evangelija
- nedjeljom u 8:30

Jurja Čestenica 6, Pazin - tel: 052/38 27 11
www.radiostara.hr

*Na vrutke me tihane vodi
i krijeći dušu moju.*

*Stazama pravim on me upravlja
radi imena svojega.*

(Ps 23)